

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-2-7 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 17-20/314-137
Karar Tarihi : 03.07.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Didem ULUÇ SÜDEMEN, Ahmet ŞAHİN, Mesut MORGÜL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Turgut Özal Bulvarı 06103 Aydınlıkevler/Ankara

- TTNET A.Ş.
Esentepe Mahallesi Salih Tozan Sokak Karamancılar İş
Merkezi D Blok No: 16 34394 Şişli/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Türk Telekomünikasyon A.Ş. ve TTNET A.Ş.'den oluşan ekonomik bütünlüğün perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında sunduğu "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" yoluyla fiyat sıkıştırması uygulayarak hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Kuruma yapılan gizlilik talepli başvuruda özetle;

- Başvuru sahibinin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından verilen yetkiye dayanarak telekomünikasyon sektöründe internet servis sağlayıcısı (İSS) olarak faaliyet gösterdiği,
- Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom) mülkiyetinde bulunan sabit şebekenin doğal tekel niteliği gösterdiği ve tüketiciye sabit genişbant internet hizmeti verebilmek için Türk Telekom altyapısını kullanmanın zorunlu olduğu,
- TTNET A.Ş.'nin (TTNET) ise başvuru sahibi ile aynı pazarda (perakende sabit genişbant internet erişimi hizmeti pazarı), yerleşik işletmeci olan Türk Telekom'un kontrolünde faaliyet gösteren bir teşebbüs olduğu, dolayısıyla başvuru sahibinin Türk Telekom'un hem müşterisi hem de rakibi konumunda bulunduğu,
- Türk Telekom'un "sabit telefon hizmetleri" ve "toptan sabit genişbant internet erişimi hizmeti pazarı"nda, TTNET'in ise "perakende sabit genişbant internet erişimi hizmeti pazarı"nda hâkim durumda olduğu,
- Türk Telekom ve TTNET'ten oluşan ekonomik bütünlüğün (Türk Telekom Grubu) perakende tarifelerini, sabit genişbant internet hizmetinin verilebilmesi için zorunlu maliyetler olan toptan erişim ücretlerinin altında belirleyerek fiyat sıkıştırması yoluyla hâkim durumunu kötüye kullandığı,

17-20/314-137

- Şikâyet konusu “Karşılama Kampanyası” ile TTNET tarafından, 31.01.2017 tarihine kadar diğer İSS’lerdeki internet aboneliğini iptal ettirerek veya işletmeci değişikliği yolu ile 24 ay taahhüt şartıyla TTNET Evde İnternet tarifelerine¹ geçiş yapan müşterilere, diğer İSS’lerdeki son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri halinde, ibraz tarihinden itibaren ilk 10 ay boyunca kampanyalı fiyat üzerinden aylık 30 TL (vergiler dahil) ve toplamda 300 TL (vergiler dâhil) indirim sağlandığı², kalan dönemde ise abonelerin kampanyalı tarife üzerinden ücretlendirildiği,
- Kampanyanın karlılık hesaplamalarının TTNET ve başvuru sahibi teşebbüs için ayrı ayrı olmak üzere 24 aylık süreçteki maliyetler dikkate alınarak, Evde İnternet tarifeleri içinde en yüksek talebi gören Netlimitsiz 8 mpbs/50 GB tarifesi bazında gerçekleştirildiği, operasyonel maliyetlerin de dikkate alındığı durumda kampanya ile TTNET maliyetlerine göre (.....) TL; başvuru sahibi şirket maliyetlerine göre ise (.....) TL zarar edildiği, dolayısıyla TTNET veya eşit etkinlikteki bir rakibin söz konusu kampanyayı zarar etmeden sunmasının mümkün olmadığı,
- Kampanya kapsamında sunulan paketlerin aboneler tarafından en çok tercih edilen bağlantı hızlarına sahip paketler olduğu³ ve bu nedenle kampanyanın etkisinin yüksek olacağı,
- “Karşılama Kampanyası”nın abone alımına açık olduğu 01.11.2016-31.01.2017 tarihleri arasında başvuru sahibi teşebbüsün abonelik iptal oranının %(.....) arttığı ve söz konusu kampanya ile TTNET’in diğer İSS’lerden yaklaşık 30.000 abone geçişi sağlayacağı

iddia edilerek, TTNET tarafından sunulan ve dışlayıcı nitelikte olduğu belirtilen “Karşılama Kampanyası”nın durdurulması ve Türk Telekom Grubu hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gerekli yaptırımların uygulanması talep edilmiştir.

(3) Yukarıda özetlenen şikâyetin ardından başvuru sahibinin 28.02.2017 tarih ve 1350 sayılı Kurum kayıtlarına giren ek beyanında:

- TTNET’in 31.01.2017 itibarıyla “Karşılama Kampanyası”nı sona erdirdiği ve bu kampanyanın devamı niteliğinde olduğu iddia edilen “Transfer Fırsatı Kampanyası”nı duyurduğu,
- “Transfer Fırsatı Kampanyası” ile TTNET’in farklı kampanyalar adı altında 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesine aykırı olduğu iddia edilen davranışlarını devam ettirdiği,
- İlgili kampanya ile TTNET’in 31.12.2017 tarihine kadar 24 ay veya 12 ay taahhüt koşuluyla diğer İSS’lerdeki internet aboneliğini iptal ettirmeden Türk Telekom Evde İnternet tarifelerine geçiş yapan müşterilerine, diğer İSS’de çıkan son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri durumunda aylık 30 TL (vergiler dahil) olacak şekilde toplamda 150 TL’ye (vergiler dahil) kadar indirim yansıtıldığı, indirim sonrası dönemde ise abonelerin faydalandığı tarifelerin kampanyalı fiyatları üzerinden ücretlendirildiği,

¹ Çeşitli hız ve kotalarda Netlimitsiz, Yalın Netlimitsiz, Ultrahız Limitsiz, Yalın Ultrahız Limitsiz, Fibernet, Yalın Fibernet ve Yalın Hipernet tarifelerini içermektedir.

² 21.10.2016 tarihi öncesinde yapılan satışlarda 150 TL, sonrasında yapılanlarda 300 TL indirim sağlandığı belirtilmiştir.

³ BTK Pazar Verileri Raporu’na (2016 yılı 3. Çeyrek) göre, 10-30 Mbps bağlantı hızına sahip paketleri tercih eden abone oranının %70,8 olduğu belirtilmiştir.

17-20/314-137

- Kampanyanın karlılık hesaplamalarının Evde İnternet tarifeleri içerisinde en çok talep gören Yalın Netlimitsiz 8 mpbs/50 GB tarifesi için 24 aylık taahhüt süresi göz önüne alınarak yapıldığı, operasyonel maliyetler de dikkate alındığında başvuru sahibi teşebbüs parametrelerine göre (.....) TL, TTNET parametrelerine göre ise (.....) TL zarar edildiği,
- TTNET veya eşit etkinlikteki bir rakibinin söz konusu kampanyayı karlı bir şekilde sunmasının mümkün olmadığı ve Türk Telekom Grubu'nun fiyat sıkıştırması yoluyla hâkim durumunu kötüye kullandığı

iddia edilmekte, "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası"nın birlikte değerlendirilerek Türk Telekom Grubu'nun fiyat sıkıştırması yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiğinin tespit edilmesi, söz konusu kampanyanın durdurulması ve gerekli yaptırımların uygulanması talep edilmektedir.

- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 31.01.2017 tarih ve 676 sayı ile yapılan başvuru üzerine hazırlanan 05.04.2017 tarihli ve 2017-2-7/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 20.04.2017 tarihli Rekabet Kurulu (Kurul) toplantısında görüşülmüş ve 17-13/180-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 20.06.2017 tarih ve 2017-2-7/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- 1) Haklarında önaraştırma yürütülen Türk Telekom ve TTNET'ten oluşan ekonomik bütünlüğün, toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında ve perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında hâkim durumda bulunduğu,
- 2) TTNET tarafından düzenlenen "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında maliyet üstünde gelir elde edildiği, dolayısıyla hakkında önaraştırma yürütülen ekonomik bütünlüğün fiyat sıkıştırması yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde hâkim durumunu kötüye kullandığının öne sürülemeyeceği,
- 3) Bu nedenle Türk Telekom ve TTNET hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı,

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Görüşü

- (6) Yukarıda özetlenen başvurunun elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olması sebebiyle 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun (EHK) 7. maddesinin ikinci fıkrası gereğince 06.02.2017 tarihli, 1738 sayılı ve 06.03.2017 tarihli, 2968 sayılı yazılar ile BTK'dan görüş talep edilmiştir. Söz konusu görüşler 13.03.2017 tarihli, 1714 sayılı ve 21.03.2017 tarihli, 1909 sayılı yazılar ile Kurumumuz kayıtlarına intikal etmiştir.

17-20/314-137

- (7) 13.03.2017 tarih 1714 sayılı BTK görüşünde;
- Ülkemizde 5809 sayılı Kanun kapsamında elektronik haberleşme pazarlarına ilişkin düzenlemelerin BTK tarafından gerçekleştirildiği,
 - Bu kapsamda yürütülen pazar analizleri neticesinde hem ilgili pazarların tanımlandığı hem de ilgili pazarlarda etkin piyasa gücüne (EPG) sahip işletmelerin belirlendiği,
 - İlgili mevzuat kapsamında BTK tarafından yapılan pazar analizi çalışmaları neticesinde EPG'ye sahip olduğu belirlenen işletmecilere erişim ve referans teklif hazırlama yükümlülükleri de dahil olmak üzere çeşitli yükümlülükler getirilebildiği,
 - Bu çerçevede Türk Telekom'un "Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı"nda EPG'ye sahip işletmeci olarak belirlendiği ve çeşitli yükümlülüklerle tabi kılındığı,
 - İlgili pazarlarda getirilen yükümlülüklerin bir sonucu olarak, Türk Telekom'un İSS'lere toptan seviyede sunduğu DSL internet hizmeti tarifelerinin BTK onayına tabi olduğu,
 - DSL, kablo, fiber vb. altyapılar üzerinden İSS'lerin son kullanıcılara perakende seviyede sunduğu internet erişimi tarifelerinin BTK onayına tabi olmadığı,
 - Rekabet Kurumuna yapılan söz konusu başvurularda bahsi geçen tarife paketleri ve kampanyaların TTNET tarafından perakende seviyede sunulan hizmetler olduğu ve tarife düzenlemelerine tabi olmadığı,
 - EPG'ye sahip işletmecilere getirilen yükümlülükler arasında fiyat sıkıştırması yer almasa da perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında diğer İSS'lerin benzer kampanyalar sunmasının teknik ve ekonomik tekrarlanabilirlik kriterleri çerçevesinde incelenmesinin önemli olduğu,
 - Bu süreçte BTK tarafından Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı'nda getirilen yükümlülüklerin ve ilgili düzenlemelerin göz önünde bulundurulması gerektiği,
 - Alternatif İSS'leri pazar dışına itebilecek fiyat dışı ve fiyat bazlı rekabet aksaklıklarının önüne geçilmesini teminen kampanya koşullarının Kurumumuz tarafından değerlendirilebileceği

ifade edilmektedir.

- (8) 21.03.2017 tarih ve 1909 sayılı görüşte ise ek beyana konu "Transfer Fırsatı Kampanyası" değerlendirilirken yukarıda özetlenen BTK görüşünün dikkate alınabileceği ifade edilmiştir.

I.2. Taraflar

I.2.1. Türk Telekom

- (9) 1995 yılında kurulan ve 2015 yılı itibarıyla Türk Telekom, Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. (Avea) ve TTNET'in tüzel kişiliklerini muhafaza ederek entegre bir yapıya geçen Türk Telekom, Türkiye'de sabit telefon, mobil telefon, veri ve internet hizmetleri ile televizyon ürün ve hizmetleri alanında faaliyet gösteren bir teşebbüstür. Ocak 2016 itibarıyla söz konusu ürün ve hizmetlerin tamamı Türk Telekom tarafından, Türk Telekom tek markası altında bir araya getirilmiştir.

17-20/314-137

- (10) Türk Telekom, mobil operatör Avea'nın, genişbant operatörü TTNET'in, yakınsama teknolojileri şirketi Argela Yazılım ve Bilişim Teknolojileri A.Ş.'nin, bilgi teknolojileri çözüm sağlayıcısı Innova Bilişim Çözümleri A.Ş.'nin, çevrimiçi eğitim yazılımları şirketi Sebit Eğitim ve Bilgi Teknolojileri A.Ş.'nin, çağrı merkezi şirketi AssisTT Rehberlik ve Müşteri Hizmetleri A.Ş.'nin ve toptan veri ve kapasite servis sağlayıcısı Türk Telekom International ve iştiraklerinin %100'üne sahiptir.

Türk Telekom, 406 sayılı Kanun'a ve özel hukuk hükümlerine tabi bir anonim şirket statüsünde olup, %55 oranındaki hissesi blok olarak Ojer Telekomünikasyon A.Ş.'ye (Ojer Telekom) satılmak suretiyle özelleştirilmiş bulunmaktadır. Türk Telekom'un %30 oranındaki hissesi T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığına aittir. Kalan %15 oranındaki hisse 2008 yılı Mayıs ayından itibaren halka arz edilmiştir.

I.2.2. TTNET

- (11) TTNET, Kurul'un 02.09.2004 tarihli toplantısında Türk Telekom'un özelleştirilmesine ilişkin olarak sunduğu "ayrı bir tüzel kişiliğe kavuşturulması" yönündeki görüşü doğrultusunda, Türk Telekom Grubu'nun internet servis sağlayıcısı olarak 26.04.2006 tarihinde kurulmuş ve BTK'nın 09.05.2006 tarihli kararıyla kablolu ve kablosuz internet servis sağlayıcılığı (İSS) hizmeti için genel izin kapsamında yetkilendirilerek 14.05.2006 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır.
- (12) Türk Telekom'un kontrolünde bulunan TTNET, İSS hizmetinin yanı sıra BTK tarafından altyapı işletmeciliği hizmeti, kablolu yayın hizmeti, sabit telefon hizmeti, sanal mobil şebeke hizmeti, uydu haberleşme hizmeti ve uydu platform hizmeti alanlarında, RTÜK tarafından ise kablolu yayın platform işletmeciliği ve uydu yayın platform işletmeciliği alanlarında da yetkilendirilmiştir.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Pazarlar Hakkında Genel Bilgiler

- (13) Kurumumuza yapılan şikâyetin temelini TTNET'in perakende sabit genişbant internet hizmetleri pazarında sunduğu kampanyaların dışlayıcı nitelikte olduğu iddiası oluşturmaktadır.
- (14) İnternet, birbiriyle iletişim halinde olan çok sayıdaki şebekenin bir bütünüdür. Kullanıcılar internet erişimi hizmeti yoluyla diğer şebekelerle veri alışverişinde bulunabilmektedir. İnternet erişimi hizmeti belli bir zaman diliminde alınabilen ya da gönderilebilen verinin büyüklüğüne (bant genişliği) göre darbant ve genişbant olarak farklılaşabilmektedir. Bu çerçevede genişbant kavramı; çevirmeli bağlantıdan daha yüksek hızda erişim sağlayan DSL, kablo modem, fiber optik, genişbant telsiz erişim sistemleri veya uydu aracılığıyla yapılan internet erişimini bir bütün olarak kapsayacak şekilde kullanılmaktadır.
- (15) Genişbant internet erişim pazarını toptan ve perakende olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Toptan genişbant internet hizmetleri pazarında İSS'ler kendi altyapılarını tesis edebildikleri gibi, tesisi son derece maliyetli olan yatırımlara katlanmak yerine, altyapı sahibi teşebbüslerden toptan seviyede internet erişim hizmeti alabilmektedir. İSS'ler toptan seviyede altyapı sahibi teşebbüsten aldıkları bu hizmeti perakende seviyede son kullanıcılara sunmaktadır.
- (16) Perakende genişbant erişim için kullanılan teknolojileri perakende sabit genişbant ve mobil genişbant olarak ikiye ayırmak mümkündür. Bakır kablo ağı üzerinden sunulan hizmetler, kablo TV şebekesi üzerinden sunulan hizmetler ile fiber optik şebeke üzerinden sunulan hizmetler sabit genişbant internet erişim hizmetleri kapsamında yer almaktadır.

17-20/314-137

- (17) Ülkemizde faaliyet gösteren İSS'lerin tamamı DSL hizmetlerini, toptan seviyede genişbant internet pazarında Türk Telekom'un bakır kablo altyapısına erişmek suretiyle sunmaktadırlar. BTK düzenlemelerine göre İSS'ler "yeniden satış" (Al-Sat), "veri akış erişimi" (VAE) ve "yerel ağa ayrıştırılmış erişim" (YAPA) yöntemleriyle Türk Telekom bakır kablo şebekesine erişebilmektedirler. Bahse konu erişim modelleri arasındaki temel fark, İSS'lerin Türk Telekom altyapısına bağımlılık dereceleri ve dolayısıyla kendi altyapılarına yapacakları yatırımın maliyetidir. Yeniden satış modeli İSS'nin altyapıya en az yatırım yapmasını gerektiren erişim yöntemi iken, YAPA modelinin tercih edilmesi halinde işletmecinin kendi altyapısına yapması gereken altyapı yatırımı artmaktadır. Eylül 2016 itibarıyla YAPA abone sayısı 17.139 olarak gerçekleşirken DSL Al-Sat yöntemiyle hizmet sunulan abone sayısı 68.237 olarak gerçekleşmiştir. Toplam DSL aboneleri sayısının yaklaşık 7,6 milyon olduğu düşünüldüğünde çok büyük bir oranda erişimin VAE yöntemi ile sağlandığı ortaya çıkmaktadır.
- (18) Yakın dönemde toptan seviyede sabit genişbant internet pazarında fiyatlandırma yönteminde birtakım değişiklikler olmuştur. BTK'nın kararı⁴ doğrultusunda 14.10.2016 tarihi itibarıyla toptan seviyede sabit genişbant internet hizmetinin sunulmasında paket bazlı tarifeden port ve transmisyona bazlı tarifeye geçilmiştir. Port ücreti abone başına sabit bir maliyet olup transmisyona maliyetleri ise yine BTK tarafından megabit başına belirlenmekte ve abonelerin kullanımıyla doğru orantılı olarak değişkenlik göstermektedir.
- (19) Türkiye'de sabit genişbant internet erişim hizmetleri Türk Telekom tarafından 2000'li yılların başından itibaren sağlanmaya başlanmıştır. 2003 yılında sadece 18.604 abone genişbant internet hizmeti almaktayken, bu sayı 2016 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla büyük bir artış göstererek yaklaşık 59,2 milyona ulaşmıştır⁵. Söz konusu abonelerden sabit genişbant internet erişimi hizmeti alanların sayısı yaklaşık 10,2 milyondur.
- (20) Sabit genişbant internet abonelerinin çoğunluğu Türk Telekom'un sahip olduğu DSL altyapısı üzerinden hizmet almaktadır. Türkiye'de 2016 yılı üçüncü çeyreğinde sabit genişbant abonelerinin erişim sağlanan altyapıya göre oranları aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 1: Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Erişim Şekline Göre Dağılımı

Erişim Şekli	Abone Sayısı	Oran (%)
DSL	7.549.868	74,2
Kablo	688.143	6,8
Fiber	1.822.494	17,9
Diğer	117.652	1,1
Toplam	10.178.157	100,0

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporu 2016 Yılı 3. Çeyrek

- (21) Fiber erişim teknolojisi, sabit genişbant alanında günümüzde önemli bir paya sahip olup abonelere yüksek bant genişliklerinde erişim imkânı sağlamaktadır. Fiber teknoloji ile hizmet alan abonelerin sayısı yıllar itibarıyla artmaktadır. 2015 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla 1.603.242 olan fiber abone sayısı, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde %13,7 artış göstererek 1.822.494'e ulaşmıştır⁶. Türk Telekom dışındaki bazı İSS'lerin (Superonline, D-Smart, Türknet) de fiber optik altyapıya yatırım yaptığı ve kendi altyapıları üzerinden hizmet verdiği görülmektedir.

⁴ 04.10.2016 tarihli ve 2016/DK-ETD/419 sayılı BTK kararı.

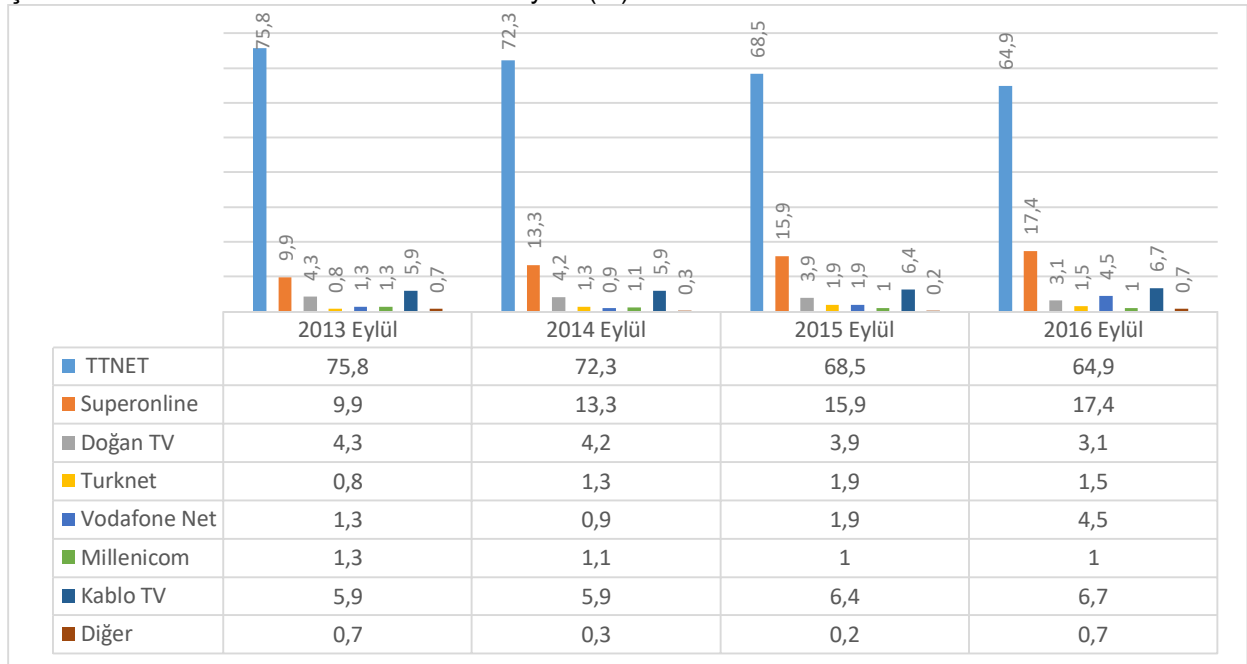
⁵ BTK Pazar Verileri Raporu 2016 Yılı 3. Çeyrek

⁶ BTK Pazar Verileri Raporu 2016 Yılı 3. Çeyrek

17-20/314-137

- (22) Kablo TV altyapısı üzerinden sağlanan internet hizmetleri de sabit genişbant alanında uzun zamandır var olan bir teknolojidir. Kablo TV şebekesi üzerinden sağlanan internet hizmetlerinin DSL teknolojisine göre en temel dezavantajı, altyapının paylaşımlı olması ve bunun sonucunda kullanıcılara tahsis edilen bant genişliğinin kullanım yoğunluğuna göre farklılık gösterebilmesidir. Kablo TV altyapısı üzerinden internet kullanan abone sayısı 2016 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yıla göre %15,4 artarak 688.143'e yükselmiştir⁷.
- (23) 2016 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla yaklaşık 96 işletmecinin İSS olarak hizmet verdiği görülmektedir. İSS'lerin 2015 yılı gelirleri bir önceki yıla göre %6,1'lik artışla 5 milyar TL seviyesini geçmiştir. 2016 yılının üçüncü çeyreğinde ise yaklaşık 1,511 milyar TL toplam gelire ulaşmışlardır. Buna göre İSS'lerin gelirlerinde 2015 yılının aynı çeyreğine göre 2016 yılı üçüncü çeyreğinde %21 seviyesinde bir artış gerçekleşmiştir. Aşağıda 2013-2016 yılları itibarıyla İSS'lerin pazar payı verileri yer almaktadır.

Şekil 1: İSS'lerin 2013-2016 Yılları Pazar Payları (%)

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

- (24) Şekilden de görüleceği üzere, TTNET'in pazar payı yıllar itibarıyla azalan bir seyir göstererek 2016 Eylül ayında %64,9 seviyesine düşmüştür. İlgili dönemde TTNET'in en yakın rakibi konumunda olan Superonline'ın pazar payı artış göstererek 2016 Eylül'de %17,4'e ulaşmıştır.

⁷ BTK Pazar Verileri Raporu 2016 Yılı 3. Çeyrek

I.3.2. İlgili Ürün Pazarı

- (25) Genişbant internet hizmetleri pazarının tanımlanmasında büyük ölçüde, Kurul'un toptan genişbant internet hizmetleri piyasasında hâkim durumda bulunan Türk Telekom ile aynı ekonomik bütünlükte bulunan TTNET'in, perakende genişbant internet erişim hizmetleri piyasasında uyguladığı fiyatlama politikasıyla fiyat sıkıştırmasına yol açtığı iddiasının incelendiği 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı kararı dikkate alınmıştır. Söz konusu kararda perakende pazara ilişkin değerlendirmede altyapı, yatırım gereksinimi, teknoloji, veri kapasitesinin paylaşılması, kullanıcı kitlesi ve alışkanlıkları, tüketilen veri miktarı, sunulan bağlantı hızı, hizmet/bağlantı kalitesi ve fiyat gibi unsurlar özellikle göz önünde bulundurulurken DSL, fiber ve kablo teknolojilerinin birbirine ikame olduğu, mobil şebekelerin ise tüketici gözünde sabit şebekelere ikame oluşturacak düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle perakende seviye için ilgili ürün pazarı mobil internet erişim hizmetleri dâhil edilmeyerek DSL, fiber ve kablo altyapıları üzerinden internet erişimini kapsayacak şekilde "perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri" olarak belirlenmiştir. 05.02.2015 tarihli ve 15-06/74-31 sayılı Kurul kararında da pazar dinamiklerinde pazar tanımına etki edecek bir değişikliğin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (26) Öte yandan, İSS'lerin perakende seviyede internet erişim hizmeti sunabilmesi için ya kendi altyapılarına sahip olması ya da böyle bir altyapıya erişebiliyor olması gerekmektedir. Toptan seviyede belirlenecek pazar bakımından da 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı Kurul kararının esas alınabileceği değerlendirilmektedir. 05.02.2015 tarihli ve 15-06/74-31 sayılı kararda da Kurul anılan kararındaki ilgili ürün pazarına ilişkin tespitini korumuştur. Bu çerçevede mevcut dosyada da toptan seviyede ilgili ürün pazarı "toptan seviyede sabit genişbant internet erişim hizmetleri" olarak belirlenmiştir.

I.3.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (27) Başvuru konusu hizmetler bakımından ülke çapında rekabet şartlarının homojen olması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.4. “Karşılama Kampanyası” Hakkında Bilgi

(28) “Karşılama Kampanyası” TTNET tarafından sunulan perakende sabit genişbant internet hizmetine ilişkin bir kampanyadır. Kampanya başlangıç tarihi 28.05.2016 olup, kampanya bitiş tarihi ise önce 31.12.2016 olarak planlanmış, daha sonra 31.01.2017 tarihine kadar uzatılmıştır. “Karşılama Kampanyası”nın taahhüt süresi ise 24 ay olarak belirlenmiştir. “Karşılama Kampanyası” kapsamındaki indirim tutarları ve ek faydalar aşağıda yer almaktadır.

- 28.05.2016-21.10.2016 tarihleri arasında diğer internet servis sağlayıcısındaki internet aboneliğini iptal ettirerek ve/veya işletmeci değişikliği yolu ile TTNET internet hizmetine geçiş yapan müşterilere diğer internet servis sağlayıcısındaki son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri durumunda, faturasını getirdiği tarihten itibaren ilk 150 gün boyunca kampanyalı fiyatlar üzerinden mevcut indirimlere ek olarak aylık 30 TL (vergiler dâhil) ve toplamda 150 TL (vergiler dâhil) olacak şekilde indirim uygulanmaktadır. Taahhüt kapsamında tanımlanacak olan 150 TL’lik indirim tamamlandıktan sonraki aylarda, abone olunan tarifinin kampanyalı fiyatı üzerinden faturalandırılmaya devam edilmektedir.
- 21.10.2016-31.01.2017 tarihleri arasında ise diğer internet servis sağlayıcısındaki internet aboneliğini iptal ettirerek ve/veya işletmeci değişikliği yolu ile TTNET internet hizmetine geçiş yapan müşterilere diğer internet servis sağlayıcısındaki son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri durumunda, faturasını getirdiği tarihten itibaren ilk 300 gün boyunca kampanyalı fiyatlar üzerinden mevcut indirimlere ek olarak aylık 30 TL (vergiler dâhil) ve toplamda 300 TL (vergiler dâhil) olacak şekilde indirim uygulanmaktadır. Müşteriler, taahhüt kapsamında tanımlanacak olan 300 TL’lik indirim tamamlandıktan sonraki aylarda, abone olunan tarifinin kampanyalı fiyatı üzerinden faturalandırılmaya devam edilmektedir.
- “Karşılama Kampanyası” kapsamında aylık 18 TL olan Yalın Erişim Ücreti, 8 TL indirimle 10 TL olarak alınmakta, aylık 18 TL olan Alo Paket Sabit Ücreti, 8 TL indirimle 10 TL olarak yansıtılmaktadır.
- “Karşılama Kampanyası”ndan yararlanan müşterilere, ilave olarak talep etmeleri halinde “Taksitli Modem Kampanyası” ile ayda 7 TL (18% KDV dâhil) x 24 ay taksitle modem sağlanmaktadır.
- Kampanyaya giriş yapılan paketin aylık ücretinin altına inmemek kaydıyla, kampanya kapsamında açık olan diğer paketlere geçiş yapılabilme imkânı sağlanmaktadır. Ayrıca, paketlerin ücretlerine %18 KDV ve %5 ÖİV dahildir.

17-20/314-137

- (29) Aşağıdaki tabloda “Karşılama Kampanyası” dahilinde sunulan internet paketlerinin ayrıntılarına yer verilmiştir.

Tablo 2: “Karşılama Kampanyası” Kapsamındaki İnternet Paketleri

Kampanya Kapsamındaki Paketler	Bağlantı Hızı	Tarife Fiyatı (TL)	Kampanyalı Fiyat (TL)	Taahhüt Süresi	İndirim Bedeli (TL)
NETLIMITSİZ 50 GB	8 Mbps'ye Kadar	77	44,9	24 Ay	32,10
ULTRANET LIMITSİZ 50 GB	16 Mbps'ye Kadar	79	51,9	24 Ay	27,10
ULTRANET LIMITSİZ 75 GB	16 Mbps'ye Kadar	82	56,9	24 Ay	25,10
ULTRANET LIMITSİZ 100 GB	16 Mbps'ye Kadar	99	61,9	24 Ay	37,10
FIBERNET LIMITSİZ 50 GB	24 Mbps'ye Kadar	81	54,9	24 Ay	26,10
FIBERNET LIMITSİZ 75 GB	24 Mbps'ye Kadar	84	58,9	24 Ay	25,10
FIBERNET LIMITSİZ 100 GB	24 Mbps'ye Kadar	88	68,9	24 Ay	19,10
FIBERNET LIMITSİZ 100 GB	35 Mbps'ye Kadar	93	70,9	24 Ay	22,10
FIBERNET LIMITSİZ 200 GB	50 Mbps'ye Kadar	113	89,9	24 Ay	23,10
FIBERNET LIMITSİZ 50 GB	20 Mbps'ye Kadar	81	54,9	24 Ay	26,10
FIBERNET LIMITSİZ 75 GB	20 Mbps'ye Kadar	84	58,9	24 Ay	25,10
FIBERNET LIMITSİZ 100 GB	20 Mbps'ye Kadar	88	68,9	24 Ay	19,10
HIPERNET LIMITSİZ 50 GB	24 Mbps'ye Kadar	81	54,9	24 Ay	26,10
HIPERNET LIMITSİZ 75 GB	24 Mbps'ye Kadar	84	58,9	24 Ay	25,10
HIPERNET LIMITSİZ 100 GB	24 Mbps'ye Kadar	88	68,9	24 Ay	19,10
HIPERNET LIMITSİZ 100 GB	35 Mbps'ye Kadar	93	70,9	24 Ay	22,10
HIPERNET LIMITSİZ 200 GB	50 Mbps'ye Kadar	113	89,9	24 Ay	23,10

17-20/314-137

- (30) Aşağıdaki tabloda “Karşılama Kampanyası” kapsamında sunulan yalın internet paketlerinin ayrıntılarına yer verilmiştir.

Tablo 3: “Karşılama Kampanyası” Kapsamında Sunulan Yalın İnternet Paketleri

Kampanya Kapsamındaki Paketler	Bağlantı Hızı	Tarife Fiyatı (TL)	Kampanyalı Fiyat (TL)	Taahhüt Süresi	İndirim Bedeli (TL)
YALIN NETLIMITSİZ 50 GB	8 Mbps'ye Kadar	77	54,9	24 Ay	22,10
YALIN ULTRANET LIMITSİZ 50 GB	16 Mbps'ye Kadar	79	61,9	24 Ay	17,10
YALIN ULTRANET LIMITSİZ 75 GB	16 Mbps'ye Kadar	82	66,9	24 Ay	15,10
YALIN ULTRANET LIMITSİZ 100 GB	16 Mbps'ye Kadar	99	71,9	24 Ay	27,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 50 GB	24 Mbps'ye Kadar	81	64,9	24 Ay	16,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 75 GB	24 Mbps'ye Kadar	84	68,9	24 Ay	15,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 100 GB	24 Mbps'ye Kadar	88	78,9	24 Ay	9,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 100 GB	35 Mbps'ye Kadar	93	80,9	24 Ay	12,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 200 GB	50 Mbps'ye Kadar	113	99,9	24 Ay	13,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 50 GB	20 Mbps'ye Kadar	81	64,9	24 Ay	16,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 75 GB	20 Mbps'ye Kadar	84	68,9	24 Ay	15,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 100 GB	20 Mbps'ye kadar	88	78,9	24 Ay	9,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 50 GB	24 Mbps'ye Kadar	81	64,9	24 Ay	16,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 75 GB	24 Mbps'ye Kadar	84	68,9	24 Ay	15,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 100 GB	24 Mbps'ye kadar	88	78,9	24 Ay	9,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 100 GB	35 Mbps'ye Kadar	93	80,9	24 Ay	12,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 200 GB	50 Mbps'ye Kadar	113	99,9	24 Ay	13,10

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen bilgiler

- (31) TTNET tarafından gönderilen bilgilere göre, “Karşılama Kampanyası”ndan toplam (.....) abone faydalanmıştır. Söz konusu abonelerden (.....)'si 150 TL indirimden faydalanırken, (.....)'ü 300 TL indirimden faydalanmıştır.

- (32) Yerinde incelemede elde edilen belgelerde Raporlama & Performans İzleme Uzmanı (.....) tarafından 29.08.2016 tarihinde gönderilen “FBB Kampanya Aktivasyon Raporu 22-28 Aug” başlıklı e-postada “Karşılama Kampanyası”nın en çok satan top 5 kampanya arasında olduğu ifade edilmiştir. Bölgesel Rekabet Müdürü (.....) tarafından 11.10.2016 tarihinde gönderilen “Karşılama Kampanyası” başlıklı e-postada, (.....) belirtilmektedir.

I.5. “Transfer Fırsatı Kampanyası” Hakkında Bilgi

- (33) “Transfer Fırsatı Kampanyası” TTNET tarafından sunulan perakende sabit genişbant internet hizmetine ilişkin bir kampanyadır. Kampanya başlangıç tarihi 18 Ocak 2017 olup, kampanya bitiş tarihi ise 31 Aralık 2017 olarak düzenlenmiştir. “Transfer Fırsatı Kampanyası”nın taahhüt süresi 12 ay ve 24 ay olmak üzere iki farklı şekilde uygulanmaktadır. “Transfer Fırsatı Kampanyası” kapsamındaki indirim tutarları ve ek faydalar ise aşağıda yer almaktadır.
- Diğer internet servis sağlayıcıdaki internet aboneliğini henüz iptal ettirmeden, TTNET internet hizmetine geçiş yapan müşterilere, diğer internet servis sağlayıcısı tarafından kesilen son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri durumunda, faturanın iletildiği tarihten itibaren kampanyalı fiyatlar üzerinden mevcut indirimlerine ek olarak faturalarına aylık 30 TL (vergiler dâhil) ve toplamda 150 TL’ye kadar (vergiler dâhil) olacak şekilde indirim yansıtılmaktadır. Müşteriler, taahhüt kapsamında tanımlanan ek indirim miktarının tamamlanmasından sonra, faydalanılan tarifinin kampanyalı fiyatı üzerinden faturalandırılmaya devam edilmektedir.
 - “Transfer Fırsatı Kampanyası”nda aylık 18 TL olan Yalın Erişim Ücreti 8 TL indirimle 10 TL olarak, aylık 18 TL olan Alo Paket Sabit Ücreti 6 TL indirimle 12 TL olarak alınmaktadır.
 - “Transfer Fırsatı Kampanyası”ndan yararlanan müşterilere, ilave olarak talep etmeleri halinde “Taksitli Modem Kampanyası” ile ayda 7 TL (18% KDV dahil) x 24 ay taksitle modem sağlanmaktadır. Kampanyaya giriş yapılan paketin aylık ücretinin altına inmemek kaydıyla, kampanya kapsamında açık olan diğer paketlere geçiş yapılabilme imkanı sağlanmaktadır.

17-20/314-137

- (34) Aşağıdaki tabloda “Transfer Fırsatı Kampanyası” kapsamında sunulan 24 aylık internet paketlerinin ayrıntılarına yer verilmektedir.

Tablo 4: “Transfer Fırsatı Kampanyası” Kapsamındaki 24 Aylık İnternet Paketleri

Kampanya Kapsamındaki Paketler	Bağlantı Hızı	AKN Sonrası Hız	Tarife Fiyatı (TL)	Kampanyalı Fiyat (TL)	İndirim Süresi	İndirim Bedeli (TL)
NETLIMITSİZ 50 GB	8 Mbps'ye Kadar	3 Mbps'ye Kadar	77,00	44,90	24 Ay	32,10
NETLIMITSİZ 100GB	8 Mbps'ye Kadar	3 Mbps'ye Kadar	91,00	50,90	24 Ay	40,10
ULTRANET LIMITSİZ 50GB	16 Mbps'ye Kadar	5 Mbps'ye Kadar	73,00	50,90	24 Ay	22,10
ULTRANET LIMITSİZ 75GB	16 Mbps'ye Kadar	5 Mbps'ye Kadar	76,00	53,90	24 Ay	22,10
ULTRANET LIMITSİZ 100GB	16 Mbps'ye Kadar	5 Mbps'ye Kadar	93,00	57,90	24 Ay	35,10
FIBERNET LIMITSİZ 50GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	75,00	50,90	24 Ay	24,10
FIBERNET LIMITSİZ 75GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	78,00	53,90	24 Ay	24,10
FIBERNET LIMITSİZ 100GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	82,00	57,90	24 Ay	24,10
FIBERNET LIMITSİZ 100GB	35 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	87,00	62,90	24 Ay	24,10
FIBERNET LIMITSİZ 200GB	50 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	107,00	77,90	24 Ay	29,10
FIBERNET LIMITSİZ 200GB	100 Mbps'ye Kadar	24 Mbps'ye Kadar	127,00	92,90	24 Ay	34,10
HIPERNET LIMITSİZ 50GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	75,00	50,90	24 Ay	24,10
HIPERNET LIMITSİZ 75GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	78,00	53,90	24 Ay	24,10
HIPERNET LIMITSİZ 100GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	82,00	57,90	24 Ay	24,10
HIPERNET LIMITSİZ 100GB	35 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	87,00	62,90	24 Ay	24,10
HIPERNET LIMITSİZ 200GB	50 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	107,00	77,90	24 Ay	29,10
HIPERNET LIMITSİZ 200GB	100 Mbps'ye Kadar	24 Mbps'ye Kadar	127,00	92,90	24 Ay	34,10

Kaynak: TTNET'ten gelen bilgiler

17-20/314-137

- (35) Aşağıda “Transfer Fırsatı Kampanyası” kapsamında sunulan 24 aylık yalın internet paketlerinin ayrıntılarına yer verilmektedir.

Tablo 5: “Transfer Fırsatı Kampanyası” Kapsamındaki 24 Aylık Yalın İnternet Paketleri

Kampanya Kapsamındaki Paketler	Bağlantı Hızı	AKN Sonrası Hız	Tarife Fiyatı (TL)	Kampanyalı Fiyat (TL)	İndirim Süresi	İndirim Bedeli (TL)
YALIN NETLIMITSİZ 50 GB	8 Mbps'ye Kadar	3 Mbps'ye Kadar	95,00	54,90	24 Ay	40,10
YALIN NETLIMITSİZ 100GB	8 Mbps'ye Kadar	3 Mbps'ye Kadar	109,00	60,90	24 Ay	48,10
YALIN ULTRANET LIMITSİZ 50GB	16 Mbps'ye Kadar	5 Mbps'ye Kadar	91,00	60,90	24 Ay	30,10
YALIN ULTRANET LIMITSİZ 75GB	16 Mbps'ye Kadar	5 Mbps'ye Kadar	94,00	63,90	24 Ay	30,10
YALIN ULTRANET LIMITSİZ 100GB	16 Mbps'ye Kadar	5 Mbps'ye Kadar	111,00	67,90	24 Ay	43,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 50GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	93,00	60,90	24 Ay	32,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 75GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	96,00	63,90	24 Ay	32,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 100GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	100,00	67,90	24 Ay	32,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 100GB	35 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	105,00	72,90	24 Ay	32,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 200GB	50 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	125,00	87,90	24 Ay	37,10
YALIN FIBERNET LIMITSİZ 200GB	100 Mbps'ye Kadar	24 Mbps'ye Kadar	145,00	102,90	24 Ay	42,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 50GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	93,00	60,90	24 Ay	32,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 75GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	96,00	63,90	24 Ay	32,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 100GB	24 Mbps'ye Kadar	8 Mbps'ye Kadar	100,00	67,90	24 Ay	32,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 100GB	35 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	105,00	72,90	24 Ay	32,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 200GB	50 Mbps'ye Kadar	16 Mbps'ye Kadar	125,00	87,90	24 Ay	37,10
YALIN HIPERNET LIMITSİZ 200GB	100 Mbps'ye Kadar	24 Mbps'ye Kadar	145,00	102,90	24 Ay	42,10

17-20/314-137

- (36) TTNET tarafından gönderilen bilgilere göre, "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında 24 aylık paketlerden (.....) abone faydalanırken, 12 aylık paketlerden ise (.....) abone faydalanmıştır. Ayrıca "Transfer Fırsatı Kampanyası" halen devam etmekte olan bir kampanya olup bitiş tarihi 31.12.2017'dir.
- (37) Yerinde incelemede elde edilen belgelerde Planlama & Raporlama & Perf. Takibi Uzmanı (.....) tarafından 03.04.2017 tarihinde gönderilen "(.....)" başlıklı e-postada (.....) ifade edilmiştir.

I.6. Değerlendirme

- (38) Yukarıda da belirtildiği üzere, gizlilik talepli yapılan şikayet başvurusunda, toptan sabit genişbant internet hizmetleri pazarında hakim durumda bulunan Türk Telekom'un bağlı ortaklığı olan ve perakende sabit genişbant internet hizmetlerinde hakim durumda olan TTNET'in, "Karşılama Kampanyası" ve onun devamı niteliğinde olan "Transfer Fırsatı Kampanyası"nın dışlayıcı nitelikte olduğu iddia edilmektedir. TTNET'in anılan kampanyalar kapsamındaki fiyatlama uygulamaları neticesinde maliyetlerinin altında gelir elde ettiği öne sürülmüştür. Söz konusu iddialar 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında fiyat sıkıştırması uygulamaları bağlamında incelenmiştir.
- (39) Bu çerçevede, aşağıda Türk Telekom ve TTNET'in hakim durumda olup olmadığına ilişkin yapılan değerlendirmenin ardından, fiyat sıkıştırması uygulamalarının teorik çerçevesine ve yapılacak ihlâl değerlendirmesinde dikkate alınacak kıstasların neler olduğuna yer verilecektir. Akabinde ise, TTNET'in "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası"na yönelik fiyatlama uygulamaları fiyat sıkıştırması kapsamında değerlendirilecektir.

I.6.1. Hâkim Durum Değerlendirmesi

- (40) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum şu şekilde tanımlanmaktadır:
- "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü".*
- (41) Tanımdan da anlaşılacağı üzere, hâkim durum değerlendirmesi yapılırken esasen, incelenen teşebbüsün rekabetçi baskılardan ne ölçüde bağımsız davranabildiği araştırılmaktadır. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 10. paragrafında hâkim durum değerlendirmesinde göz önünde bulundurulacak temel unsurlar; incelenen teşebbüsün ve rakiplerinin ilgili pazardaki konumu, pazara giriş ve pazarda büyüme engelleri ve alıcıların pazarlık gücü olarak sınıflandırılmaktadır.
- (42) Bu unsurlar çerçevesinde aşağıda, "toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri" ve "perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri" olarak belirlenen ilgili ürün pazarlarında Türk Telekom ve TTNET'in konumu değerlendirilecektir.

I.6.1.1. Toptan Sabit Genişbant İnternet Erişim Hizmetleri Pazarı

- (43) Kurul'un 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı kararında, Türk Telekom'un gerek ulaştığı hane sayısı gerek bu altyapı üzerinden hizmet alan abone sayısı bakımından oldukça yüksek pazar payına sahip olması, erişim şebekelerine yapılacak yatırımın yüksek ve batık maliyet oluşturması, ayrıca şebeke yatırımının önünde idari ve yasal engellerin bulunması, toptan seviyede sabit genişbant internet erişimi piyasasında yüksek kapsam ve ölçek ekonomilerinin varlığı, İSS'lerin Türk Telekom karşısında alıcı gücünün bulunmaması ve Türk Telekom'un BTK tarafından alınan 07.01.2010 tarihli ve 2010/DK.10/20 sayılı karar ile "Veri Akış Erişimini içeren Toptan Genişbant Erişim Piyasası"nda EPG'ye sahip işletmeci olarak belirlenmiş olması dikkate alınarak, Türk Telekom'un toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında hâkim durumda bulunduğu hükmedilmiştir. Kararda ayrıca "*Türk Telekom'un ilgili hizmetleri sunduğu telefon şebekesinin alternatifinin kurulmasının zorluğu ve söz konusu hizmetlere ikame hizmetler sunulmasının ciddi yatırım ve zaman gerektirmesi nedeniyle, bu durumun yakın gelecekte değişmeyeceği*" değerlendirilmiştir.
- (44) Nitekim anılan karardan bu yana piyasada, ulaşılan sonucun değiştirilmesini gerektirecek gelişmeler yaşanmamıştır. Halen her dört genişbant internet abonesinden üçü Türk Telekom'un sahip olduğu DSL altyapısı üzerinden hizmet almaktadır. Hâlihazırda kendi altyapısını kurup işletmek suretiyle İSS'lere bakır şebeke üzerinden toptan genişbant erişim hizmeti sunan tek işletmeci Türk Telekom'dur. Diğer yandan Türk Telekom, Superonline, VodafoneNet ve Kule Hizmetleri'nin fiber altyapısı⁸, Türksat'ın ise Kablo TV altyapısı bulunmaktadır.
- (45) Kablo TV altyapısının halen 23 ille kısıtlı olduğu, 2013-2016 yılları arasında Türk Telekom'un sahip olduğu bakır kablo ağı altyapı uzunluğunun değişmediği, buna karşın Türk Telekom ve alternatif işletmecilerin sahip oldukları fiber altyapı uzunluğunun yıllar itibarıyla arttığı bilinmektedir. Bu çerçevede fiber altyapı uzunluklarının yıllar itibarıyla değişiminin önemli bir gösterge olabileceği değerlendirilmektedir. Aşağıdaki tabloda toptan seviyede sabit genişbant internet erişim hizmeti pazarında faaliyet gösteren alternatif işletmecilerin ve Türk Telekom'un sahip oldukları fiber altyapı uzunluklarına ve buna göre paylarına yer verilmektedir:

Tablo 6: Alternatif İşletmecilerin ve Türk Telekom'un Fiber Altyapı Uzunlukları (km) ve Payları (%)

	2013/3		2014/3		2015/3		2016/3	
	Uzunluk (km)	Payı (%)	Uzunluk (km)	Payı (%)	Uzunluk (km)	Payı (%)	Uzunluk (km)	Payı (%)
Türk Telekom	173.964	79,5	186.723	77,95	205.944	78,8	222.727	78,41
Alternatif İşletmeciler	44.725	20,5	52.801	22,05	55.393	21,2	61.317	21,59
Toplam	218.689	100,0	239.524	100,00	261.337	100,00	284.044	100,00

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporu 2016 Yılı 3. Çeyrek

⁸ 2016 yılı 3. çeyreği itibarıyla alternatif altyapı işletmecileri arasında pazar payı %5'in altında olanlara yer verilmemiştir.

17-20/314-137

- (46) Yukarıdaki tabloda fiber altyapı uzunluğu bakımından Türk Telekom'un payının 2013-2016 döneminde yaklaşık %79 düzeyinde olduğu görülmektedir. 2015 birinci çeyreği itibarıyla Türk Telekom'un fiber altyapısının eriştiği hane (homepass) sayısı 3,11 milyon iken en geniş fiber optik altyapıya sahip olduğu bilinen alternatif işletmeci Superonline'in eriştiği hane sayısı 2,25 milyondur⁹. Türk Telekom'un fiber altyapıda da yüksek pazar payına sahip olması 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı Kurul kararından bu yana toptan seviyede sabit genişbant internet erişim pazarındaki yüksek pazar payının devamına işaret etmektedir.
- (47) Ayrıca, genel olarak erişim şebekelerine yapılacak yatırımların yüksek ve batık maliyet niteliğinde olduğu ve bu şebekelerde genellikle ölçek ve kapsam ekonomilerinin var olduğu dikkate alındığında, Türk Telekom'un toptan seviyedeki gücünün kısa vadede değişmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Yeni bir şebeke oluştururken katlanılması gereken yüksek maliyet, yasal ve idari engeller, batık maliyetler, ölçek ve kapsam ekonomileri ile şebeke etkileri gibi pazar özelliklerinin toptan seviyede sabit internet erişim hizmetleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin büyümesinin ya da pazara yeni teşebbüslerin girmesinin önünde engel yarattığını söylemek mümkündür.
- (48) Hâkim durum değerlendirmesinde dikkate alınan bir diğer husus ise alıcıların gücüdür. Kurul'un 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı kararında; D-Smart'ın sunduğu internet hizmetlerinin tamamında Türk Telekom'un altyapısını, TurkNet ve Superonline'nin kendi fiber altyapılarını ve Türk Telekom'un altyapısını, VodafoneNet'in ise büyük ölçüde Türk Telekom'un altyapısını kullandıklarını ifade ettikleri belirtilmektedir. Söz konusu kararlardan bu yana teşebbüslerin yukarıda ifade ettiği hususlarda önemli bir değişiklik olmadığı ve aynı durumun günümüzde de devam ettiği, dolayısıyla DSL hizmeti sunan İSS'lerin büyük ölçüde Türk Telekom altyapısını kullandığı değerlendirilmektedir. Şekil 1'de de görüldüğü üzere Türk Telekom ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunan TTNET dışındaki İSS'lerin pazar paylarının düşük olması, toptan seviyede İSS'lere internet hizmeti sunan alternatif bir sağlayıcının bulunmaması ve İSS'lerin kısa vadede kendi altyapılarını oluşturmalarının önünde bir takım engellerin bulunması İSS'lerin alıcı gücünün oldukça düşük seviyede olduğunu göstermektedir.
- (49) Ayrıca BTK, 11.01.2013 tarihli ve 2013/DK-SRD/29 sayılı kararı ile Türk Telekom'u tekrar "Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Piyasası"nda EPG'ye sahip işletmeci olarak belirlemiştir.
- (50) Yukarıda aktarılan bilgiler ve önceki Kurul kararları ışığında Türk Telekom'un, yüksek pazar payına sahip olduğu, büyüme ve giriş engellerinin bulunduğu ve alıcıların gücünün düşük olduğu toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında hâkim durumunu koruduğu kanaatine varılmıştır.

1.6.1.2 Perakende Sabit Genişbant İnternet Hizmetleri Pazarı

- (51) Perakende sabit genişbant internet hizmetleri pazarında TTNET'in pazar payı yıllar itibarıyla azalan bir seyir göstererek 2016 yılı Eylül ayında %64,9 seviyesine düşmüştür. TTNET'in en yakın rakibi konumunda olan Superonline'in pazar payında yıllar itibarıyla artış görülmeyle birlikte, mevcut durumda TTNET, Superonline'in (%17,4) üç katından fazla pazar payına sahiptir. Bu noktada, Superonline ve Kablo TV gibi kısmi altyapı avantajına sahip İSS'ler haricindeki İSS'lerin %5'ten küçük pazar paylarının bulunduğu görülmektedir.

⁹ "Bilgi Toplumuna Geçiş ve Tüketicilerin Yararına Olacak Yüksek Hızlı Genişbant Hizmetlerinin Teşvik Edilmesine Yönelik Teknik Yardım Projesi" kapsamında BTK tarafından düzenlenen 16-18.01.2017 tarihli çalıştayda verilen bilgiler.

- (52) Perakende seviyede piyasaya giriş engellerinin bulunup bulunmadığı incelendiğinde, perakende seviyede internet hizmeti sunulması için ilk olarak BTK'nın yetkilendirmesinin gerektiği bilinmektedir. Bunun yanı sıra, mevcut dosya kapsamında incelenen teşebbüslerin dikey bütünleşik yapıya, güçlü ve ortak bir dağıtım ağına ve geniş bir ürün portföyüne, yüksek marka bilinirliğine, finansal ve ekonomik güce sahip olmasının da piyasadaki teşebbüslerin büyümesi veya piyasaya yeni teşebbüslerin girmesi önünde engel oluşturması muhtemel gözükmektedir. Dolayısıyla perakende seviyede, toptan seviyedeki pazara kıyasla daha düşük seviyede de olsa, giriş engellerinin bulunduğunu söylemek mümkündür.
- (53) Perakende sabit internet erişim hizmetinin alıcısı ise bireysel ve kurumsal internet kullanıcılarıdır. Dosya kapsamında elde edilen bilgilere göre, bireysel kullanıcılar genellikle belirli bir süre taahhüt verme karşılığında indirim elde etmektedir. Bu kullanıcıların taahhüt süresi içerisinde işletmeci değişikliği yapma ihtimali düşük görülmektedir. Zira böyle bir durumda abonelerin verdikleri taahhüt karşılığında aldıkları faydaları İSS'lere iade etmeleri gerekmektedir. Taahhüt süresi sona eren kullanıcıların ise işletmeci değişikliği yapması, ancak buldukları yerde hizmet sağlayan başka bir işletmecinin bulunması durumunda mümkündür. Kurumsal kullanıcılar ise daha yüksek hız ve kapasitede internet hizmeti talep etmektedir. Bu bağlamda kurumsal kullanıcıların bireysel kullanıcılara kıyasla daha yüksek bir alıcı gücüne sahip olduğu düşünülse de pazarda oldukça yüksek sayıda bireysel ve kurumsal alıcının bulunması, alıcıların incelenen teşebbüsler üzerinde yeterli düzeyde rekabetçi baskı oluşturmadığını göstermektedir.
- (54) Yukarıda aktarılanlar ışığında sabit perakende genişbant internet hizmetleri pazarında TTNET'in yüksek ve rakipleriyle orantısız pazar payı, piyasaya giriş engellerinin bulunması ve düşük alıcı gücü dikkate alınarak ve önceki Kurul kararlarıyla¹⁰ örtüşür şekilde TTNET'in perakende sabit genişbant internet hizmetleri pazarında hâkim durumunu koruduğu sonucuna varılmıştır.

I.6.2. Rekabet Hukukunda Fiyat Sıkıştırması

- (55) Kılavuz'da fiyat sıkıştırmasına yönelik temel açıklamalar yer almaktadır. Kılavuz'un 61. paragrafında fiyat sıkıştırması aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır:

Fiyat sıkıştırması, dikey ilişkili pazarlarda faaliyet gösteren ve üst pazarda hâkim durumda bulunan bir teşebbüsün üst pazar ürünü fiyatı ile alt pazar ürünü fiyatı arasındaki marjı, alt pazarda eşit derecede etkin bir rakibin dahi kârlı bir şekilde kalıcı olarak ticari faaliyette bulunmasına imkân vermeyecek nitelikte belirlemesidir. Üst pazarda hâkim durumda bulunan teşebbüs, üst pazar ürününün fiyatını yükselterek, alt pazar ürününün fiyatını düşürerek veya her ikisini aynı anda uygulayarak marj sıkıştırmasına yol açabilmektedir. Böylece, hâkim durumdaki teşebbüs üst pazardaki ürün üzerinde sahip olduğu pazar gücünü alt pazara aktarabilmekte ve bu şekilde rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurabilmektedir.

¹⁰ Rekabet Kurulunun 19.11.2008 tarihli, 08-65/1055-411 sayılı ve 19.12.2013 tarihli, 13-71/992-423 sayılı kararları.

- (56) Kılavuz'un 62. paragrafında ise fiyat sıkıştırmasının unsurları olarak
- teşebbüsün bir üretim zincirinde birbiriyle bağlantılı üst ve alt pazarlarda faaliyet göstermesi,
 - üst pazardaki ürünün alt pazarda faaliyet gösterebilmek için vazgeçilmez olması,
 - teşebbüsün üst pazarda hâkim durumda bulunması,
 - üst ve alt pazar ürünleri arasındaki marjın üst pazarda hâkim durumda bulunan teşebbüs kadar etkin bir rakibin alt pazarda kar elde edemeyeceği ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyeceği kadar düşük olması

sayılmıştır.

- (57) Fiyat sıkıştırmasının unsurlarının bulunduğu durumlarda bir ihlalin var olup olmadığının tespiti için yapılacak incelemenin esasını incelemeye konu davranışın fiili veya muhtemel rekabet karşıtı piyasa kapamaya yol açıp açmadığının değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Rekabet karşıtı piyasa kapama, hâkim durumdaki teşebbüsün davranışları sonucunda tüketicilerin zararına olacak şekilde mevcut ya da potansiyel rakiplerin arz kaynaklarına veya pazarlara ulaşımının zorlaştırılması ya da engellenmesidir. Tüketici zararı, fiyat artışı, ürün kalitesindeki ve yenilik düzeyindeki düşüşler, mal ve hizmet çeşitliliğinde azalışlar şeklinde gerçekleşebilir¹¹.

- (58) Kılavuz'un 26. paragrafında rekabet karşıtı piyasa kapamanın oluşup oluşmadığının değerlendirilmesinde dikkate alınacak hususlar olarak aşağıdakilere yer verilmiştir:

- *"Hâkim durumdaki teşebbüsün konumu: Genel olarak hâkim durum ne kadar güçlü olursa davranışın rekabet karşıtı piyasa kapamaya neden olma ihtimali o kadar yüksektir.*
- *İlgili pazardaki koşullar: Pazara giriş ve pazardaki büyüme engellerinin yüksek olması incelenen davranışın piyasayı kapatması ihtimalini artırmaktadır. Bu bağlamda ölçek ve/veya kapsam ekonomilerinin ve şebeke etkilerinin varlığı gibi giriş ve büyüme koşulları önem arz etmektedir. Ölçek ekonomilerinin varlığı halinde hâkim durumdaki teşebbüsün ilgili pazarın önemli bir bölümünü kapatması, rakiplerin pazara girmelerini ya da pazarda kalmalarını zorlaştırabilecektir. Benzer şekilde kötüye kullanma davranışı, hâkim durumdaki teşebbüsün şebeke etkilerinin bulunduğu bir pazarı kendi lehine ya da kendi konumunu sağlamlaştıracak şekilde yönlendirmesini sağlayabilir. Ayrıca, alt ve/veya üst pazarda giriş engellerinin yüksek olması rakiplerin dikey birleşme yoluyla olası bir piyasa kapamanın üstesinden gelmesini güçleştirebilir.*
- *Hâkim durumdaki teşebbüsün rakiplerinin konumu: Bazı durumlarda görece küçük bir pazar payına sahip bir rakip dahi hâkim durumdaki teşebbüs üzerinde rekabetçi baskı uygulayabilir. Örneğin sunduğu ürünler hâkim durumdaki teşebbüsün ürünlerine yakın ikame olan, yenilikçiliğiyle ön plana çıkan ya da sistematik olarak fiyatları düşürebilen bir rakip böyle bir konumda bulunabilir. Hâkim durumdaki teşebbüsün rakiplerinin konumu değerlendirilirken dikkate alınabilecek bir diğer husus ise söz konusu rakiplerin hâkim durumdaki teşebbüsün davranışını etkisiz kılacak şekilde karşı stratejiler geliştirmelerinin muhtemel olup olmadığıdır.*

¹¹ Kılavuz, 25. para.

- *Müşterilerin ya da sağlayıcıların konumu: Hâkim durumdaki teşebbüsün davranışının seçici nitelik taşıyıp taşımadığı rekabet karşıtı piyasa kapama analizinde değerlendirilecek hususlardan bir diğeridir. Bazı durumlarda hâkim durumdaki teşebbüs incelenen davranışı sadece rakiplerin girişi ya da genişlemesi için özel öneme sahip müşterileri veya sağlayıcıları hedefleyerek uygulayabilmektedir. Alternatif tedarikçilerden gelen tekliflere cevap verebilen, pazara yeni giren bir teşebbüs bakımından uygun dağıtım yöntemlerine sahip olan veya yeni giriş için uygun olan bir coğrafi bölgede yer alan ya da diğer müşterilerin davranışını etkilemesi muhtemel olan müşteriler özel öneme sahip kabul edilebilir. Sağlayıcılar bakımından ise hâkim durumdaki teşebbüsün münhasır anlaşma yaptığı veya alt pazarda hâkim durumdaki teşebbüsün rakibi olan müşterilerin taleplerine cevap verme ihtimali en yüksek olan ya da pazara yeni giren bir teşebbüs için özellikle uygun olan ürün çeşidinde ya da bölgede üretim yapan tedarikçiler bu kapsamda değerlendirilebilir.*
- *İncelenen davranışın kapsamı ve süresi: Genel olarak ilgili pazarda davranıştan etkilenen satışların toplam satışlar içindeki payı ne kadar yüksek olursa, davranışın süresi ne kadar uzun olursa ve bu davranış ne kadar düzenli uygulanırsa piyasanın kapanması ihtimali o kadar yüksektir.*
- *Fiili piyasa kapamayla ilgili olası deliller: Eğer davranış belirli bir süre boyunca sürdürülmüşse hâkim durumdaki teşebbüsün ve rakiplerinin pazardaki performansı, rekabet karşıtı piyasa kapamanın varlığına dair doğrudan delil sağlayabilir. İddia edilen kötüye kullanma davranışıyla bağdaştırılabilecek nedenlerden dolayı hâkim durumdaki teşebbüsün pazar payı artmış olabilir ya da pazar payındaki azalma yavaşlamış olabilir. Benzer nedenlerle mevcut rakipler önemini kaybetmiş ya da pazardan çıkmış olabilir veya rakipler pazara girmeye çalışmış ancak bunu başaramamış olabilirler.*
- *Dışlayıcı stratejiye dair doğrudan veya dolaylı deliller: Hâkim durumdaki teşebbüsün, incelenen davranışı gerçekleştirirken sahip olduğu niyeti de dikkate alınabilir. Niyetin tespiti temel olarak incelenen davranıştan yapılan çıkarımlar yoluyla elde edilen dolaylı delillerin yanı sıra doğrudan deliller kullanılarak da yapılabilir. Doğrudan deliller, bir rakibi dışlamak, pazara girişi engellemek ya da oluşan bir pazarı ele geçirmek için belirli bir davranışın uygulanacağını gösteren detaylı bir plan veya dışlayıcı davranışa yönelik somut bir tehdidi gösteren deliller gibi rakipleri dışlamaya yönelik bir stratejiye dair teşebbüs içi belgeleri içermektedir. Niyetin analizinde, doğrudan ve dolaylı delillerin birbirini destekleyecek şekilde kullanılması mümkündür.”*

(59) Kılavuz'da fiyat sıkıştırması davranışına ilişkin olarak dikey bütünleşik teşebbüs tarafından sunulacak haklı gerekçelerin alınacak kararda değerlendirileceği belirtilmektedir. Haklı gerekçenin fiyat sıkıştırmasının tespitinin ardından incelemeye konu teşebbüs tarafından ileri sürülmesi halinde dikkate alınacağı açıktır. Teşebbüs nesnel gereklilik veya etkinlik çerçevesinde haklı gerekçeler öne sürebilmektedir. Kılavuz'un 63. paragrafında “özellikle pazar koşullarının iddia konusu stratejiye sebep olduğu, üst pazar arzı ve alt pazar talebinde yaşanan değişimlerden dolayı marjın daraldığı ve/veya düşük fiyatla sunulan ürünün piyasaya yeni sunulduğu gibi hususlar” öne sürülebilecek haklı gerekçeye örnek olarak sayılmıştır.

I.6.3. TTNET'in Uygulamalarının Fiyat Sıkıştırması Kapsamında Değerlendirilmesi

- (60) Bir önceki bölümde de bahsedildiği üzere, bir davranışın fiyat sıkıştırması olarak nitelendirilebilmesi için aşağıda yer verilen unsurları taşıması gerekmektedir.
- Teşebbüsün bir üretim zincirinde birbiriyle bağlantılı üst ve alt pazarlarda faaliyet göstermesi,
 - Üst pazardaki ürünün alt pazarda faaliyet gösterebilmek için vazgeçilmez olması,
 - Teşebbüsün üst pazarda hâkim durumda bulunması,
 - Üst ve alt pazar ürünleri arasındaki marjın üst pazarda hâkim durumda bulunan teşebbüs kadar etkin bir rakibin alt pazarda kar elde edemeyeceği ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyeceği kadar düşük olması.
- (61) Türk Telekom ve TTNET aynı ekonomik bütünlük içinde farklı tüzel kişilikler altında yer almaktadır. Türk Telekom üst pazar niteliğinde olan toptan sabit genişbant internet hizmetlerinde, TTNET ise alt pazar niteliğinde olan perakende sabit genişbant internet hizmetlerinde faaliyet göstermektedir. Başka bir ifadeyle dikey bütünleşik yapıda olan Telekom Grubu genişbant internet hizmetlerinde birbiriyle bağlantılı hem üst hem de alt pazarda hizmet sunmaktadır. Bunun yanı sıra, kararın "Hakim Durum Değerlendirmesi" başlıklı bölümünde açıklandığı üzere bakır altyapı şebekesinin tamamına, fiber optik altyapısının ise %79'una sahip olan Türk Telekom üst pazarda hakim durumdadır. Dolayısıyla, fiyat sıkıştırmasına ilişkin birinci ve üçüncü koşulun sağlandığı değerlendirilmektedir.
- (62) Fiyat sıkıştırması analizinde incelenmesi gereken ikinci koşul, üst pazardaki ürünün alt pazarda faaliyet gösterebilmek için vazgeçilmez olmasıdır. Vazgeçilmezlik koşulu değerlendirilirken, üst pazar ürününün alt pazarda etkin bir şekilde rekabet edebilmek için nesnel olarak gerekli olması aranmaktadır. Bu durum, söz konusu ürün açısından rakiplerin alt pazarda başvurabilecekleri mevcut ya da potansiyel bir ikamenin bulunmaması halinde söz konusu olmaktadır. İlgili unsurun mevcut veya potansiyel ikamesinin olup olmadığı değerlendirilirken, hâkim durumda bulunan teşebbüsün rakiplerinin öngörülebilir bir gelecekte söz konusu unsuru etkin bir şekilde tekrar oluşturup oluşturamayacakları göz önünde bulundurulmaktadır. Ayrıca ilgili unsur açısından bir doğal tekelin ya da önemli şebeke etkilerinin olması halinde, bu unsurun rakipler tarafından tekrar oluşturulmasının imkânsız olduğu kabul edilebilmektedir.
- (63) Bahse konu unsurun var olup olmadığının tespitinde, perakende pazarda faaliyet gösteren ve kendine ait altyapısı bulunmayan alternatif işletmecilerin Türk Telekom tarafından sağlanan altyapı haricinde bir altyapı üzerinden hizmet verebilmelerinin mümkün olup olmadığı incelenmelidir. Türk Telekom bakır altyapısının tamamına sahip olduğundan, DSL hizmeti sunmak isteyen işletmecilerin Türk Telekom'dan toptan düzeyde hizmet alması kaçınılmazdır. Fiber optik altyapıya ilişkin olarak ise, söz konusu altyapısının yaklaşık %79'una Türk Telekom sahiptir. Her ne kadar Superonline, Turknet gibi alternatif işletmeciler kendi fiber optik altyapıları üzerinden perakende internet hizmeti sunabiliyor olsalar da, BTK kararı gereği Türk Telekom ve diğer işletmecilerin fiber altyapılarını toptan düzeyde erişime açma yükümlülüğü bulunmamaktadır¹². Ayrıca, Türk Telekom'dan sonra en geniş fiber altyapıya sahip Superonline'ın kısıtlı miktarda fiber altyapısı üzerinden toptan seviyede hizmet sunduğu bilindiğinden Superonline dışındaki İSS'ler için yine tek alternatif olarak Türk Telekom öne çıkmaktadır. Dolayısıyla fiyat sıkıştırmasına ilişkin ikinci unsurun da sağlandığı değerlendirilmektedir.

¹² BTK'nın 03.10.2011 tarihli ve 2011/DK-10/511 sayılı "Fibere Erişim" konulu kararı ile beş yıl boyunca veya fiber internet abonelerinin sabit genişbant internet aboneleri içerisindeki payı %25'e ulaşana dek fibere erişim hizmetlerinin pazar analizine dahil edilmemesine karar verilmiştir. Karar tarihi üzerinden 5 yıl geçmiş olmakla birlikte, halihazırda konu ile ilgili BTK tarafından alınmış yeni bir karar bulunmamaktadır.

17-20/314-137

- (64) Fiyat sıkıştırmasının varlığını gösteren unsurlardan sonuncusu olan, 'üst ve alt pazar ürünleri arasındaki marjın üst pazarda hâkim durumda bulunan teşebbüs kadar etkin bir rakibin alt pazarda kar elde edemeyeceği ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyeceği kadar düşük olması' kriterine ilişkin olarak ise, TTNET'in gelirleri ile toptan ve perakende düzeydeki maliyetlerinin incelenmesi ve maliyet altında fiyatlandırma yapıp yapmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Söz konusu kriterle ilişkin değerlendirmelere ise aşağıdaki bölümlerde yer verilmektedir.

I.6.3.1. Gelir-Maliyet Analizi

- (65) Şikâyet konusu "Karşılama Kampanyası" ve devamındaki "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında çeşitli hız ve kotalarda 17 ayrı internet paketi sunulmaktadır. Şikâyetçi tarafından yapılan başvuruda, söz konusu internet paketleri içerisinde her iki kampanya bakımından modemi-modemsiz ve yalın-ses hizmeti dâhil olan evde internet seçenekleriyle sunulan 50GB/8 mpbs özellikli "NetLimitsiz 50 GB" isimli paket şikâyet edilmiştir. Her iki kampanya kapsamındaki paketler incelendiğinde, kampanya dönemi boyunca en çok satılan paketin 8 mpbs hız ve 50 GB kotalı "NetLimitsiz 50 GB" DSL paketi olduğu görülmektedir. Söz konusu paket kapsamında edinilen abone sayısı, "Karşılama Kampanyası" bakımından kampanya sonucunda edinilen toplam abone sayısının %(.)'ini, "Transfer Kampanyası" bakımından %(.)'ünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla önaraştırma kapsamında her iki kampanya bakımından ayrı ayrı olmak üzere 8 mpbs hız ve 50 GB kotalı "NetLimitsiz 50 GB" DSL pakete ilişkin gelir-maliyet analizi yapılmıştır.
- (66) Aşağıda öncelikle TTNET'in gelir ve maliyet kalemlerine ilişkin açıklamaya yer verilecek, ardından toplam gelir ve maliyetlerin nasıl hesaplandığı açıklanacaktır. Sonrasında ise kar/zarar analizi yapılacaktır.

I.6.3.1.1.TTNET'in Gelir ve Maliyet Kalemlerine İlişkin Açıklamalar

TTNET'in Gelir Kalemleri:

- (67) "TTNET'in "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında sunduğu internet hizmetinden elde ettiği gelirler "paket gelirleri" ve "diğer gelirler" olarak iki başlık altında incelenmiştir. "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamındaki paket gelirleri internet, bağlantı, alo paket aylık ücret, alo paket bağlantı ücreti, yalın internet, telefon ve devre hazırlama ücretlerinden, diğer gelirler ise modem ücreti ve "VAS (*Value Added Services*)" olarak adlandırılan katma değerli hizmet gelirinden oluşmaktadır.
- (68) Her iki kampanya dâhilinde sunulan yalın internet paketlerinde telefon aboneliği gerekmediği için telefon ücreti alınmamakta, telefon aboneliği gereken evde internet paketlerinden farklı olarak "yalın internet aylık erişim ücreti" tarife ve kampanya fiyatlarına dâhil edilmektedir.
- (69) Ayrıca, TTnet tarafından gönderilen bilgilere göre, "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" bakımından ayrı ayrı olmak üzere, diğer ISS'lerden TTNET'e geçiş yapan müşterilere fatura ibraz etmeleri durumunda indirim sağlanmaktadır.

17-20/314-137

- (70) “Karşılama Kampanyası”: 28 Mayıs 2016-21 Ekim 2016 tarihleri arasında diğer internet servis sağlayıcısındaki internet aboneliğini iptal ettirerek ve/veya işletmeci değişikliği yolu ile TTNET internet hizmetine geçiş yapan müşterilere, diğer internet servis sağlayıcısındaki son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri durumunda, faturasını getirdiği tarihten itibaren ilk 150 gün boyunca kampanyalı fiyatlar üzerinden mevcut indirimlere ek olarak aylık 30 TL (vergiler dâhil) ve toplamda 150 TL (vergiler dâhil) olacak şekilde indirim uygulanmaktadır. Taahhüt kapsamında tanımlanacak olan 150 TL’lik indirim tamamlandıktan sonraki aylarda, abone olunan tarifenin kampanyalı fiyatı üzerinden faturalandırılmaya devam edilmektedir.
- (71) 21 Ekim 2016-31 Ocak 2017 tarihleri arasında ise diğer internet servis sağlayıcısındaki internet aboneliğini iptal ettirerek ve/veya işletmeci değişikliği yolu ile TTNET internet hizmetine geçiş yapan müşterilere diğer internet servis sağlayıcısındaki son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri durumunda, faturasını getirdiği tarihten itibaren ilk 300 gün boyunca kampanyalı fiyatlar üzerinden mevcut indirimlere ek olarak aylık 30 TL (vergiler dâhil) ve toplamda 300 TL (vergiler dâhil) olacak şekilde indirim uygulanmaktadır. Müşteriler, taahhüt kapsamında tanımlanacak olan 300 TL’lik indirim tamamlandıktan sonraki aylarda, abone olunan tarifenin kampanyalı fiyatı üzerinden faturalandırılmaya devam edilmektedir.
- (72) “Transfer Fırsatı Kampanyası”: Diğer internet servis sağlayıcısındaki internet aboneliğini henüz iptal ettirmeden, TTNET internet hizmetine geçiş yapan müşterilere, diğer internet servis sağlayıcısı tarafından kesilen son faturalarını 60 gün içinde ibraz etmeleri durumunda, faturanın iletildiği tarihten itibaren kampanyalı fiyatlar üzerinden mevcut indirimlerine ek olarak aylık 30 TL (vergiler dâhil) ve toplamda 150 TL’ye kadar (vergiler dâhil) olacak şekilde indirim yansıtılmaktadır. Müşteriler, taahhüt kapsamında tanımlanan ek indirim miktarının tamamlanmasından sonra, faydalanılan tarifenin kampanyalı fiyatı üzerinden faturalandırılmaya devam edilmektedir.
- (73) Aşağıda TTNET’in kampanya kapsamındaki gelir kalemleri ile söz konusu gelirler üzerinden ödediği vergi ve katkı payı oranları hakkında bilgilere yer verilmektedir¹³. Bu noktada, gelir ve maliyetler gerek “Karşılama Kampanyası”, gerekse “Transfer Fırsatı Kampanyası” bakımından büyük oranda aynı olduğunda, gelir ya da maliyetlerin değişkenlik gösterdiği yerlerde her iki kampanya bakımından bu değişim ayrıca gösterilmektedir.
- (74) TTNET tarafından gönderilen bilgilere göre, “Karşılama Kampanyası”na (.....) kişi katılmış olup, kapsamında fatura ibrazı şartını karşılayan ve indirim hakkı kazanan abone oranı %(.....) olarak gerçekleşmiştir. “Transfer Fırsatı Kampanyası”na (.....) kişi katılmış olup, kapsamında fatura ibrazı şartını karşılayan ve indirim hakkı kazanan abone oranı %(.....) olarak gerçekleşmiştir.

Paket Gelirleri:

- İnternet Ücreti: Abonelere farklı altyapı, hız ve kotalarda (örneğin, 24 mbps Fiberlimitsiz 50 GB) verilen internet hizmeti karşılığında alınan aylık ücrettir. Bu ücret; kampanyalı ve kampanyasız dönemde farklılık göstermektedir.

¹³ Gelir ve maliyet kalemleri, “Karşılama Kampanyası” ve “Transfer Fırsatı Kampanyası” bakımından büyük oranda aynı olduğundan, gelir ya da maliyetlerin değişkenlik gösterdiği yerlerde her iki kampanya bakımından bu değişim ayrıca gösterilmektedir.

17-20/314-137

- **Bağlantı Ücreti:** Yeni bir aboneden (diğer İSS'lerden TTNET'e geçiş yapan aboneler hariç) internet erişiminin başlatılması için tek seferlik olarak tahsil edilen bir ücrettir. "Karşılama Kampanyası" kapsamında bağlantı ücreti 196 TL (%18 KDV ve %5 ÖİV dâhil) olup bu bedel taahhüt süresince (24 ay) aylık 8 TL veya 12 ay boyunca aylık 16 TL olarak ücretlendirilmektedir. "Transfer Fırsatı Kampanyası" sadece diğer İSS'lerden geçiş yapan abonelere yönelik olduğundan bu kampanyadan yararlanan abonelerden bağlantı ücreti alınmamaktadır.
- **Alo Paket Sabit Ücreti (Sabit Telefon Hizmet Ücreti):** Telefon hizmeti de alan, diğer bir ifadeyle evde internet abonesi olan kullanıcının erişim hizmeti için aylık olarak ödediği bir ücrettir. "Karşılama Kampanyası" kapsamında (yalın internet paketleri hariç) 18 TL (%18 KDV ve %15 ÖİV dahil) olan Alo Paket sabit ücreti, 8 TL indirimle 10 TL olarak ücretlendirilmekte, aboneler telefon hattını kullandıkça ek ücret faturaya yansıtılmaktadır. "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında ise (yalın internet paketleri hariç) 18 TL olan Alo Paket sabit ücreti, 6 TL indirimle 12 TL (%18 KDV ve %15 ÖİV dahil) olarak uygulanmaktadır.
- **Alo Paket Bağlantı Ücreti:** Her iki kampanya kapsamında (yalın internet paketleri hariç), Telefon hizmeti de alan kullanıcıların Alo Paket aboneliklerinde tek seferlik 16 TL (%18 KDV ve %15 ÖİV dahil) bağlantı ücreti uygulanmaktadır.
- **Yalın İnternet Erişim Ücreti:** Yalın internet paketlerinde sabit telefon aboneliğinin zorunlu olmaması sebebiyle aylık sabit telefon ücreti alınmamakta, bununla birlikte abonelerden erişim hizmeti için "Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti" adı altında belirli bir aylık ücret talep edilmektedir. "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında sunulan yalın internet paketlerinde aylık 18 TL olan Yalın İnternet Erişim Ücreti, 8 TL indirimle 10 TL (%18 KDV ve %15 ÖİV dahil) olarak uygulanmaktadır.
- **Devre Hazırlama Ücreti:** Yalın internet hizmeti başvurularında, sabit telefon hattı ve internet hizmeti aboneliği olmayan yeni müşterilerden bir defaya mahsus alınan ücrettir. "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında, yalın internet aboneliklerinde 10 TL (%18 KDV ve %15 ÖİV dahil) devre hazırlama ücreti alınmaktadır.

Diğer Gelirler:

- **Modem Ücreti:** TTNET tarafından sunulan kampanyalar kapsamında talep eden abonelere sunulan modem karşılığında alınan ücrettir. Kampanya kapsamında modemli olarak sunulan internet paketlerinde 168 TL olan modem ücreti, 24 ay taksitle ayda 7 TL (%18 KDV dahil) ya da 12 ay taksitle ayda 14 TL (%18 KDV dahil) olarak faturaya ayrıca yansıtılmaktadır. TTNET tarafından "Karşılama Kampanyası"nda modem satın alan abone oranının %(.....), "Transfer Fırsatı Kampanyası"nda ise %(.....) olduğu bildirilmiştir.
- **VAS Gelirleri (Katma Değerli Hizmetler):** VAS hizmetleri katma değerli hizmetleri ifade etmekte olup, müşterilerin internet hizmetine ek olarak aldıkları hizmetlerdir. VAS gelirleri ise, TTNET tarafından kullanıcılarına sunulan müzik, video, eğitim platformu (vitamin), e-kitap platformu, güvenlik, ödeme hizmetleri gibi hizmetlerin sunumundan elde edilen gelirleri ifade etmektedir. Paket, erişim, bağlantı, modem ücretleri dışında 2016 yılında müşterilerden aylık ortalama vergisiz (.....) TL VAS geliri elde edildiği anlaşılmaktadır.

Vergiler ve Katkı Payları:¹⁴

- KDV: İnternet ve modem gelirleri üzerinden %18 oranında katma değer vergisi ödenmektedir.
- ÖİV: İnternet gelirleri üzerinden %5 oranında özel iletişim vergisi ödenmektedir.
- Evrensel Hizmet Katkı Payı: Yıllık gelirin % 1'lik bir kısmı Evrensel Hizmet Fonu olarak Hazine'ye ödenmektedir.
- BTK Kurum Masraflarına Katkı Payı: Yıllık gelirin % 0,35 oranındaki pay "idari ücret" olarak BTK'ya ödenmektedir.

TTNET'in Maliyet Kalemleri:

- (75) TTNET'in "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" dâhilinde sunduğu internet paketleri için katlandığı maliyetler genel olarak abonelere hizmet sunumundan kaynaklanan "perakende seviyedeki maliyetler" ile TTNET tarafından Türk Telekom'a ödenen ücretleri içeren "toptan seviyedeki maliyetler"den oluşmaktadır. Aşağıda söz konusu maliyet kalemleri hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

Perakende Seviyedeki Maliyet Kalemleri:

- Tahsilat Komisyonu Giderleri: TTNET tarafından bayilere ödenen tahsilat komisyonlarını kapsamaktadır.
- Yasal Takip Giderleri: Yükümlülüklerini yerine getirmeyen aboneler için başlatılan yasal süreçte katlanılan maliyetleri içermektedir.
- Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri: Müşteri ilişkilerinin yönetimi, çağrı merkezinin kurulması ve çağrı merkezi üzerinden yapılan satışlar kapsamında katlanılan maliyetleri içermektedir.
- Faturalama İşlemleri, Fatura Kâğıdı ve Zarf Ücreti Giderleri: Faturalama maliyetleri, faturalama sürecinde kâğıt, zarf ve posta kalemleri için katlanılan maliyetleri içermektedir.
- Pazarlama (İlan ve Reklam) Giderleri: TTNET markasının ve ürünlerinin tanıtımı amacıyla katlanılan tüm maliyetleri içermektedir.
- VAS (Katma Değerli Hizmetler) Giderleri: TTNET tarafından kullanıcılarına sunulan; müzik, video, eğitim platformu (vitamin), e-kitap platformu gibi katma değerleri hizmetlerin sunumunu için katlanılan maliyetleri ifade etmektedir.
- Operasyonel Maliyetler: TTNET'in faaliyetleri kapsamında katlandığı başta IT harcamaları (kullanılan yazılım lisansları, donanım bakım maliyetleri vb.) olmak üzere operasyonel giderleri içermektedir.
- Satış Primi: TTNET'in satış kanallarına abone kazanımı kapsamında ödediği aktivasyon primleri satış primleri maliyet kalemini oluşturmaktadır. Kanal bazında ödenen prim miktarı değişmektedir.
- Modem Maliyeti: Kampanyalar çerçevesinde TTNET tarafında satılan modem başına katlanılan maliyetleri ifade etmektedir. Bir abone için katlanılan modem maliyetinin abone ömrüne bölünmesi suretiyle hesaplamalara dâhil edilmektedir.
- Şüpheli Alacak Gideri: Tahsili şüpheli konuma düşen alacaklara karşılık olarak tüm gelirler üzerinden ayrılan bir oran maliyet unsuru olarak kârlılık hesabına dâhil edilmektedir.

¹⁴ Damga vergisi hesaplamalara dahil edilmemiştir.

17-20/314-137

- Kurulum Giderleri: TTNET'in yeni aboneleri için modem teslim, modem kurulum, hız testi ve gerektiğinde daire içi kablolama gibi hizmetleri nedeniyle katlandığı maliyetleri ifade etmektedir. Kurulum maliyetinin Mayıs 2016 döneminden itibaren oluşan bir maliyet kalemi olduğu ifade edilmektedir.

Toptan Seviyedeki Maliyet Kalemleri:

(76) İSS'ler perakende seviyede hizmet verebilmek için toptan seviyede Türk Telekom'dan birtakım hizmetler almak durumundadır. Bu bölümde toptan seviyede verilen hizmet için Türk Telekom'a ödenen ve İSS'ler için maliyet oluşturan unsurlar açıklanacaktır.

- Toptan Aylık Paket Ücreti (VAE Paket Ücreti): DSL hizmetlerinin perakende seviyede sunumu için İSS'lerin Türk Telekom altyapısına erişmesi gerekmektedir. Türk Telekom altyapısına erişim yöntemlerinden biri olan VAE (Veri Akış Erişimi) modelinde trafik, belirli trafik teslim noktalarına kadar Türk Telekom tarafından taşınmakta ve söz konusu noktalarda İSS'lere teslim edilmektedir. Dolayısıyla VAE maliyeti TTNET'in belirli bir seviyeye kadar Türk Telekom altyapısı üzerinden gerçekleştirdiği veri akışı için paket bazında aylık olarak katlandığı maliyeti ifade etmektedir. TTNET tarafından aylık VAE maliyetinin paket bazında değişmekte olduğu, NetLimitsiz 50 GB paketi için aylık abone başı VAE maliyetinin (.....) TL olduğu belirtilmiştir.
- Yalın İnternet (NDSL) Erişim Maliyeti: Yalın internet hizmeti verebilmek için İSS'ler tarafından Türk Telekom'a ödenmesi gereken ve paket bazında değişmeyen erişim ücretini ifade etmektedir. Bu ücret (.....) TL'dir.
- Toptan Hat Kiralama (THK) Erişim Maliyeti: TTNET'in ALO Paket telefon hizmeti de alan aboneler için Türk Telekom'a ödenen erişim hizmeti karşılığında ödenen aylık maliyettir. Aylık abone başı THK maliyetinin (.....) TL olduğu belirtilmiştir.
- Bitsream (MetroEthernet) Maliyeti: TTNET'in Türk Telekom altyapısından veri aktarımı gerçekleştiriyor olması nedeniyle Türk Telekom'a ödenen bedeli ifade etmektedir. TTNET tarafından bu maliyet kaleminin aylık ve abone başı (.....) TL olduğu bildirilmiştir.
- Bağlantı Maliyeti: Yeni bir aboneye internet sağlanması halinde abonenin internet erişiminin başlatılması için TTNET tarafından Türk Telekom'a tek seferlik ödenen bir maliyet kalemidir. TTNET tarafından, Türk Telekom'a yeni aboneliklerde bağlantı işlemi için, her bir abone başına ve tek seferlik olarak (.....) TL tutarında ödeme yapılması gerektiği, ancak Türk Telekom tarafından söz konusu ücrete ilişkin tek seferlik olmak üzere (.....) TL tutarında indirim kampanyası uygulandığı belirtilmiştir. Dolayısıyla kampanya kapsamında TTNET ve diğer İSS'ler tarafından Türk Telekom'a herhangi bir bağlantı ücret ödenmemektedir.
- THK Aktivasyon Maliyeti: TTNET'in sunduğu paketlerdeki telefon hizmetini aktif hale getirmek için katlandığı maliyeti ifade etmektedir. TTNET tarafından (.....) TL THK aktivasyon maliyetinin abone başına tek seferlik bir maliyet olduğu bildirilmiştir. (.....) TL'lik maliyet yalın internet paketlerinde "yalın internet devre hazırlama maliyeti" olarak tahsil edilmektedir.

I.6.3.1.2. TTNET'in Gelirlerinin Hesaplanmasında Kullanılan Yöntem

(77) Önceki bölümde izah edildiği üzere, TTNET'in gelirleri internet ücreti, Alo Paket sabit ücreti, ALO Paket bağlantı ücreti, yalın internet erişim ücreti, devre hazırlama ücreti, modem ücreti ve katma değerli hizmetlerden sağlanan gelirlerden oluşmaktadır. Bu bölümde söz konusu kalemlerden elde edilen ortalama net gelirin nasıl hesaplandığı açıklanacaktır.

17-20/314-137

- (78) Ortalama aylık net gelir, temel olarak abone ömrü baz alınarak hesaplanmaktadır. Ortalama abone ömrü, bir İSS tarafından sunulan kampanyadan indirim ve fayda elde etmiş olan abonelerin, kampanya süresi de dâhil olmak üzere ortalama kaç ay başka bir İSS'ye geçmeden veya yeni bir kampanyadan faydalanmadan aboneliğini devam ettirdiğini göstermektedir. TTNET'in gelirlerinin hesaplanmasında ortalama abone ömrünün kullanılması ile kampanya dönemi boyunca katlanılan abone kazanma maliyetlerinin (kampanya çerçevesinde sağlanan indirim ve faydalar) kampanyalı dönem takip eden sürede karşılanıp karşılanmadığını tespit etmek mümkün olmaktadır. Ortalama abone ömrü TTNET tarafından (.....) ay olarak bildirilmiştir.
- (79) TTNET, aboneye sunduğu hizmetler karşılığında internet ücreti, telefon ücreti, bağlantı ücreti, devre hazırlama ücreti, katma değerli hizmetler geliri, modem geliri gibi gelirler elde etmektedir. Abone ömrü boyunca oluşan ortalama internet ücreti geliri, analiz edilen kampanyanın öngördüğü indirimli internet ücretinin indirimli ücretin geçerli olduğu ay sayısı (24 ay), indirimli dönemin bitiminden sonra geçerli olan kampanyasız ücretin ise geriye kalan abone ömrüyle ((.....) ay) çarpılması; çıkan sonucun ise abone ömrüne bölünmesi ile elde edilmiştir.
- (80) Abonenin yalnızca internet hizmeti almadığı, telefon hizmetinin de sağlandığı durumlarda elde edilen ortalama telefon ücreti de benzer şekilde indirimli ve indirimsiz tarifelerin aylara göre ağırlıklı ortalamasının alınması ile hesaplanmıştır.
- (81) Abone, yalnızca internet hizmeti alması durumunda internet ücretine ek olarak TTNET'e yalnızca internet erişim ücreti ödemektedir. Taahhüt döneminde indirimli olarak alınan bu ücretten elde edilen ortalama yalnızca internet erişim ücreti geliri ortalama internet ücretinin içinde yer almaktadır. Sadece "Karşılama Kampanyası"nda bulunan ve yeni aboneler¹⁵ için alınan "Bağlantı ücreti" ise 24 ay taksitle 8 TL veya 12 ay taksitle 16 TL ek olarak faturaya yansıtılacaktır¹⁶.
- (82) Devre hazırlama ücreti ise gerek "Karşılama Kampanyası", gerekse "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında sadece yalnızca internet aboneliklerinden alınmaktadır. Bu kapsamda, her iki kampanya bakımından 10 TL olan devre hazırlama ücreti, abone ömrüne bölünerek karlılık tablosuna dahil edilmiştir.
- (83) Her iki kampanya çerçevesinde modem almayı tercih eden abonelerden elde edilen ortalama modem geliri kampanya dönemi boyunca elde edilen (7 TL taksitle 24 ay ya da 14 TL taksitle 12 ay olan) toplam modem gelirinin, ortalama abone ömrüne bölünmesi ile hesaplanmıştır.
- (84) Katma değerli hizmetler geliri ise 2016 döneminde vergiler hariç aylık abone başına (.....) TL olarak bildirilmiştir¹⁷.
- (85) Gelir hesabında, her iki kampanya bakımından TTNET'in diğer İSS'lerden geçiş yapan müşterilere fatura ibrazı şartıyla verdiği indirim, gelir azaltıcı bir unsur olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda, indirim alan abone sayısı, indirimle çarpılmak ve toplam abone ömrüne bölünmek suretiyle abone başı ortalama indirime ulaşılmıştır.
- (86) Yukarıda sıralanan tüm ortalama aylık gelir kalemlerinin toplanması ve İSS değişikliği indiriminin düşülmesi ile abone ömrü boyunca oluşan ortalama aylık gelire ulaşılmıştır. Bu değerden KDV, ÖİV, BTK katkı payı ve Evrensel Hizmet Fonu katkı payının çıkarılması ile ortalama net gelir tespit edilmiştir.

¹⁵ Başka bir internet servis sağlayıcıdan geçiş yapmayan aboneleri ifade etmektedir.

¹⁶ Ancak söz konusu kampanya kapsamında yeni abonelerin ağırlığı ihmal edilebilecek düzeyde olduğundan bu gelir kalemi hesaplamalara dahil edilmemiştir.

¹⁷ Vergiden arındırılmış halidir.

I.6.3.1.3. TTNET'in Maliyetlerinin Hesaplanmasında Kullanılan Yöntem

- (87) Bu bölümde TTNET'in doğrudan internet hizmeti vermesinden kaynaklanan giderlerinin nasıl hesaplandığına ilişkin bilgi verilecektir. TTNET'in giderlerini perakende seviyedeki giderler ve toptan seviyede Türk Telekom'a ödenen giderler olmak üzere iki grupta toplamak mümkündür.

TTNET'in Perakende Seviyedeki Giderleri

- (88) TTNET'in perakende seviyede çeşitli gider kalemleri bulunmaktadır. Modem maliyeti tek seferlik olmak üzere abone başına 2016 yılında (.....) TL olarak bildirilmiştir. Bu maliyet ortalama abone ömrüne bölünerek hesaplamaya dâhil edilmiştir. Kurulum maliyeti ise tek seferlik abone başına (.....) TL olarak bildirilmiştir. Söz konusu maliyet ise abone ömrüne bölünerek ve kurulum hizmeti alan abone oranı (%(.....)) ile çarpılarak hesaplanmıştır. Şüpheli alacak gideri ise TTNET tarafından bildirilen şüpheli alacak oranının ((.....)) aylık ortalama net gelire uygulanması ile bulunmuştur.
- (89) Modem, kurulum ve şüpheli alacak gideri maliyeti dışındaki aylık abone başına giderler ise 2016 Ocak-Ekim döneminde yapılan toplam harcamaların 10'a ve giderin içeriğine bağlı olarak 2016 yılı ortalama toplam abone sayısına ((.....)) veya 2016 yılında yeni kazanılan abone sayısına ((.....)) bölünmesiyle hesaplanmıştır. Bu giderler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır¹⁸.

Tablo 7: TTNET'in 2016 Yılı Perakende Seviyedeki Giderleri

Gider Kalemi	Toplam Gider (TL)	İlgili Abone Sayısı	Abone Başına Aylık Ortalama Gider (TL)
Tahsilat Komisyonu	(.....)		
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
Pazarlama Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
VAS Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Operasyonel Giderler	(.....)	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen bilgiler

TTNET'in Toptan Seviyedeki Maliyetleri

- (90) TTNET perakende pazarda faaliyet göstermek için toptan seviyede Türk Telekom'dan birtakım hizmetler almaktadır. Bu hizmetler için yapması gereken ödemelerden ve Türk Telekom'un söz konusu hizmetlerine ilişkin kampanyalarından yola çıkılarak toptan seviyedeki maliyetleri hesaplanmıştır.

¹⁸ Dikkat edileceği üzere perakende seviyedeki maliyetler kampanya veya pakete göre değişmemektedir. TTNET paket bazında gider verisinin mevcut olmadığını bildirmiştir. Bu durumda şüpheli alacak giderinde olduğu gibi abonenin kullandığı paket (dolayısıyla yarattığı gelir) ile bağlantılı olan giderlerin doğrudan abone sayısına bölünmesi yerine toplam giderin paketlerin ilgili yılda oluşturduğu gelir ile orantılı şekilde paketlere atfedilmesinin gerçeğe daha yakın sonuç vereceği ileri sürülebilecektir. Ancak bu önaraştırma çerçevesinde incelenen paketlerin düşük gelirli paketler olması, dolayısıyla mevcut yöntem ile bulunan değerlerin alternatif yöntem ile bulunacak değerlerden daha yüksek olduğunun düşünülmesi, ayrıca ilerleyen bölümlerde görüleceği üzere tespit edilen kar marjının yöntem değişikliği ile ortadan kalkmasının mümkün olmaması nedeniyle TTNET'in bildirdiği hesaplama yöntemi kullanılmıştır.

17-20/314-137

- (91) Bu maliyet kalemlerinden en önemlisi toptan seviyedeki internet paket ücretidir. Toptan seviyedeki internet tarifesi BTK tarafından düzenlenmektedir. Bu düzenlenen tarife göre VAE yöntemi ile 8 mbps hızlı, 50 GB adil kullanım kotalı DSL internet paketinin aylık fiyatı (.....) TL'dir.
- (92) Aboneye yalnız internet hizmeti sunulması halinde TTNET ve alternatif operatörler NDSL erişim maliyetine katlanmaktadır. Bu maliyet DSL internet için aylık abone başına (.....) TL, fiber internet için (.....) TL'dir. Telefon hizmeti de alan aboneler için erişim gideri olarak aylık abone başına (.....) TL olan THK erişim maliyeti söz konusu olmaktadır.
- (93) Metro Ethernet maliyeti TTNET tarafından abone başına aylık (.....) TL olarak bildirilmiştir. Bu değer 2016 yılı Metro Ethernet hat kiralama maliyetinin ((.....) TL) aynı yılın ortalama abone sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.
- (94) Yeni aboneler için Türk Telekom'dan alınan yalnız devre hazırlama hizmeti (telefon hizmetinin de verilmesi halinde THK aktivasyon hizmeti) ve bağlantı hizmeti alınmaktadır. Bu hizmetler için abone başına tek seferlik olarak sırasıyla (.....) TL ve (.....) TL ödenmektedir. TTNET tarafından DSL internet hizmetleri için Türk Telekom tarafından düzenlenen kampanya çerçevesinde bağlantı ücretinin alınmadığı, devre hazırlama ücretine ilişkin bir kampanyanın bulunmadığı bildirilmiştir. Bu çerçevede bağlantı ücreti hesaplamaya dahil edilmezken devre hazırlama ücreti abone ömrüne bölünerek aylık hesaplamaya katılmıştır.

I.6.3.2. TTNET'in Karlılık Analizine İlişkin Değerlendirmeler

- (95) Yukarıda her iki kampanyaya ilişkin gelir ve maliyet kalemlerine yer verildikten sonra, bu bölümde "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası" kapsamında sunulan 50 GB/8mpbs NetLimitsiz internet paketine ilişkin kar/zarar analizi yapılacaktır. Her iki kampanyada da internet paketi, yalnız internet/evde internet ile modemli/modemsiz seçenekleri ile abonelere sunulmaktadır. Bu çerçevede, karlılık analizi de bahse konu sekiz paket için ayrı ayrı yapılacaktır.

Tablo 8: Karşılama Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz Modemli / Modemsiz Yalnız İnternet Paketi Karlılık Analizi

Gelir – Maliyet Kalemleri	Yalnız İnternet / Modemli	Yalnız İnternet / Modemsiz
Abone Ömrü (ay)	(.....)	(.....)
İndirimli Dönem (ay)	24	24
Paket Geliri		
Kampanyasız Ücret	77,00	95,00
<i>Bağlantı Ücreti</i>	8,00	8,00
<i>Yalnız İnternet Aylık Erişim Ücreti</i>	18,00	18,00
<i>Devre Hazırlama Ücreti (Tek Seferlik)</i>	10,00	10,00
Kampanyalı Ücret (24 Ay Boyunca)	54,90	54,90
<i>Bağlantı Ücreti</i>	8,00	8,00
<i>Yalnız İnternet Aylık Erişim Ücreti</i>	10,00	10,00
<i>Devre Hazırlama Ücreti (Tek Seferlik)</i>	10,00	10,00
Diğer Gelirler		
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Geliri (Vergisiz)	(.....)	(.....)
Modem Geliri (24 Ay Boyunca)	(.....)	(.....)
ISS Geçiş İndirimi	(.....)	(.....)

17-20/314-137

Gelir – Maliyet Kalemleri	Yalın İnternet / Modemli	Yalın İnternet / Modemsiz
Abone Ömrü Boyunca Ortalama Gelir		
Ortalama Gelir - İnternet Paketi	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir - Modem	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir-Devre Hazırlama (Tek Seferlik)	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir	(.....)	(.....)
Net Gelir	(.....)	(.....)
KDV (%18)	(.....)	(.....)
<i>KDV (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>KDV (internet)</i>	(.....)	(.....)
ÖİV (%5) (internet)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (%1)	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
BTK Katkı Payı (%0,35)	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
Perakende Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Tahsilat Komisyonu	(.....)	(.....)
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)
Pazarlama (İlan ve Reklam) Giderleri	(.....)	(.....)
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Giderleri	(.....)	(.....)
Operasyonel Maliyetler	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)
Modem Maliyeti	(.....)	(.....)
Şüpheli Alacak Gideri	(.....)	(.....)
Kurulum Maliyeti	(.....)	(.....)
Toptan Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Toptan Aylık Ücret (VAE)	(.....)	(.....)
Yalın İnternet (NDSL) Erişim Maliyeti	(.....)	(.....)
Bitsream (MetroEthernet)	(.....)	(.....)
Devre Hazırlama Ücreti	(.....)	(.....)
Bağlantı Ücreti	(.....)	(.....)
FAVÖK	(.....)	(.....)
FAVÖK Marjı (%)	(.....)	(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen bilgiler

17-20/314-137

Tablo 9: Karşılama Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz Modemli / Modemsiz Evde İnternet Paketi Karlılık Analizi

Gelir – Maliyet Kalemleri	Evde İnternet / Modemli	Evde İnternet / Modemsiz
Abone Ömrü (ay)	(.....)	(.....)
İndirimli Dönem (ay)	24	24
Paket Geliri		
Kampanyasız Ücret		
<i>İnternet Ücreti</i>	77,00	77,00
<i>Alo Paket Aylık Sabit Ücret</i>	18,00	18,00
<i>Alo Paket Bağlantı/Geçiş Ücreti (Tek Seferlik)</i>	16,00	16,00
Kampanyalı Ücret (24 Ay Boyunca)		
<i>İnternet Ücreti</i>	44,90	44,90
<i>Alo Paket Aylık Sabit Ücret</i>	10,00	10,00
<i>Alo Paket Bağlantı/Geçiş Ücreti (Tek Seferlik)</i>	10,00	10,00
Diğer Gelirler		
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Geliri (Vergisiz)	(.....)	(.....)
Modem Geliri (24 Ay Boyunca)	(.....)	0,00
Bağlantı Ücreti	(.....)	(.....)
ISS Geçiş İndirimi	(.....)	(.....)
Abone Ömrü Boyunca Ortalama Gelir		
Ortalama Gelir - İnternet Paketi	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir - Telefon	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir - Modem	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir-Thk(tek seferlik)	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir	(.....)	(.....)
Net Gelir	(.....)	(.....)
KDV (%18)	(.....)	(.....)
<i>KDV (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>KDV (telefon)</i>	(.....)	(.....)
<i>KDV (internet)</i>	(.....)	(.....)
ÖİV	(.....)	(.....)
<i>ÖİV (%15 - telefon)</i>	(.....)	(.....)
<i>ÖİV (%5 - internet)</i>	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (%1)	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (telefon)</i>	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
BTK Katkı Payı (%0,35)	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (telefon)</i>	(.....)	(.....)

17-20/314-137

<i>BTK Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
Perakende Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Tahsilat Komisyonu	(.....)	(.....)
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)
Pazarlama (İlan ve Reklam) Giderleri	(.....)	(.....)
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Giderleri	(.....)	(.....)
Operasyonel Maliyetler	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)
Modem Maliyeti	(.....)	(.....)
Şüpheli Alacak Giderleri	(.....)	(.....)
Kurulum Maliyeti	(.....)	(.....)
Toptan Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Toptan Aylık Ücret (VAE)	(.....)	(.....)
Toptan Hat Kiralama (THK) Erişim Gideri	(.....)	(.....)
Bitsream (MetroEthernet) Maliyeti	(.....)	(.....)
THK Aktivasyon Ücreti	(.....)	(.....)
Bağlantı Ücreti	(.....)	(.....)
FAVÖK	(.....)	(.....)
FAVÖK Marjı	(.....)	(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen bilgiler

17-20/314-137

Tablo 10: Transfer Fırsatı Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz Modemli / Modemsiz Yalın İnternet Paketi Karlılık Analizi

Gelir – Maliyet Kalemleri	Yalın İnternet / Modemli	Yalın İnternet / Modemsiz
Abone Ömrü (ay)	(.....)	(.....)
İndirimli Dönem (ay)	24	24
Paket Geliri		
Kampanyasız Ücret	95,00	95,00
<i>Bağlantı Ücreti</i>	0,00	0,00
<i>Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti</i>	18,00	18,00
<i>Devre Hazırlama Ücreti (Tek Seferlik)</i>	10,00	10,00
Kampanyalı Ücret (24 Ay Boyunca)	54,90	49,90
<i>Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti</i>	10,00	10,00
<i>Devre Hazırlama Ücreti (Tek Seferlik)</i>	10,00	10,00
Diğer Gelirler		
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Geliri (Vergisiz)	(.....)	(.....)
Modem Geliri (24 Ay Boyunca)	(.....)	0,00
ISS Geçiş İndirimi	(.....)	(.....)
Abone Ömrü Boyunca Ortalama Gelir		
Ortalama Gelir - İnternet Paketi	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir - Modem	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir-Devre Hazırlama (Tek Seferlik)	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir	(.....)	(.....)
Net Gelir	(.....)	(.....)
KDV (%18)	(.....)	(.....)
<i>KDV (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>KDV (internet)</i>	(.....)	(.....)
<i>KDV (telefon)</i>	(.....)	(.....)
ÖİV (%5) (internet)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (%1)	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
BTK Katkı Payı (%0,35)	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
Perakende Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Tahsilat Komisyonu	(.....)	(.....)
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)

17-20/314-137

Pazarlama (İlan ve Reklam) Giderleri	(.....)	(.....)
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Giderleri	(.....)	(.....)
Operasyonel Maliyetler	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)
Modem Maliyeti	(.....)	(.....)
Şüpheli Alacak Gideri	(.....)	(.....)
Kurulum Maliyeti	(.....)	(.....)
Toptan Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Toptan Aylık Ücret (VAE)	(.....)	(.....)
Yalın İnternet (NDSL) Erişim Maliyeti	(.....)	(.....)
Bitsream (MetroEthernet)	(.....)	(.....)
Devre Hazırlama Ücreti	(.....)	(.....)
Bağlantı Ücreti	(.....)	(.....)
FAVÖK	(.....)	(.....)
FAVÖK Marjı (%)	(.....)	(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen bilgiler

Tablo 11: Transfer Fırsatı Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz Modemli / Modemsiz Evde İnternet Paketi Karlılık Analizi

Gelir – Maliyet Kalemleri	Evde İnternet / Modemli	Evde İnternet / Modemsiz
Abone Ömrü (ay)	(.....)	(.....)
İndirimli Dönem (ay)	24	24
Paket Geliri		
Kampanyasız Ücret	95,00	95,00
<i>İnternet Ücreti</i>	77,00	77,00
<i>Bağlantı Ücreti</i>	0,00	0,00
<i>Telefon Ücreti</i>	18,00	18,00
Kampanyalı Ücret (24 Ay Boyunca)	49,90	49,90
<i>İnternet Ücreti</i>	44,90	44,90
<i>Alo Paket Aylık Sabit Ücret</i>	12,00	12,00
Diğer Gelirler		
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Geliri (Vergisiz)	(.....)	(.....)
Modem Geliri (24 Ay Boyunca)	(.....)	0,00
ISS Geçiş İndirimi	(.....)	(.....)
Abone Ömrü Boyunca Ortalama Gelir		
Ortalama Gelir - İnternet Paketi	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir - Telefon	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir - Modem	(.....)	(.....)
Ortlama thk geliri (tek seferlik)	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir	(.....)	(.....)
Net Gelir	(.....)	(.....)

17-20/314-137

KDV (%18)	(.....)	(.....)
<i>KDV (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>KDV (telefon)</i>	(.....)	(.....)
<i>KDV (internet)</i>	(.....)	(.....)
ÖİV	(.....)	(.....)
<i>ÖİV (%15 - telefon)</i>	(.....)	(.....)
<i>ÖİV (%5 - internet)</i>	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (%1)	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (telefon)</i>	(.....)	(.....)
<i>Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
BTK Katkı Payı (%0,35)	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (modem)</i>	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (telefon)</i>	(.....)	(.....)
<i>BTK Katkı Payı (internet)</i>	(.....)	(.....)
Perakende Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Tahsilat Komisyonu	(.....)	(.....)
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)
Pazarlama (İlan ve Reklam) Giderleri	(.....)	(.....)
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Giderleri	(.....)	(.....)
Operasyonel Maliyetler	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)
Modem Maliyeti	(.....)	(.....)
Şüpheli Alacak Giderleri	(.....)	(.....)
Kurulum Maliyeti	(.....)	(.....)
Toptan Seviyedeki Maliyetler	(.....)	(.....)
Toptan Aylık Ücret (VAE)	(.....)	(.....)
Toptan Hat Kiralama (THK) Erişim Gideri	(.....)	(.....)
Bitsream (MetroEthernet) Maliyeti	(.....)	(.....)
THK Aktivasyon Ücreti	(.....)	(.....)
Bağlantı Ücreti	(.....)	(.....)
FAVÖK	(.....)	(.....)
FAVÖK Marjı	(.....)	(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen bilgiler

17-20/314-137

- (96) Yukarıdaki tablolardan görüleceği üzere, söz konusu gelir ve maliyet kalemlerinin analizine göre; TTNET tarafından sunulan Karşılama Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz modemli yalın internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kar marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir. Karşılama Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz modemsiz yalın internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kar marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.
- (97) Karşılama Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz modemli evde internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kar marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir. Karşılama Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz modemsiz evde internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kar marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.
- (98) Transfer Fırsatı Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz modemli yalın internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup kar marjı ise %(.....)'dur. Transfer Kampanyası 50 GB / 8mpbs NetLimitsiz modemsiz yalın internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup kar marjı ise %(.....)'dur.
- (99) Transfer Fırsatı Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz modemli evde internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kar marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir. Transfer Fırsatı Kampanyası 50 GB/8mpbs NetLimitsiz modemsiz evde internet paketinden abone başına (.....) TL kar elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kar marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.
- (100) Her iki kampanya kapsamında incelenen toplam 8 pakette de TTNET'in maliyetlerini karşılamadığı sonucuna ulaşmak mümkün görünmemektedir. Bu sebeple, fiyat sıkıştırmasının tespitine yönelik unsurlardan sonuncusu olan 'üst ve alt pazar ürünleri arasındaki marjın üst pazarda hâkim durumda bulunan teşebbüs kadar etkin bir rakibin alt pazarda kar elde edemeyeceği ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyeceği kadar düşük olması' koşulunun karşılanmadığı değerlendirilmektedir.
- (101) Önaraştırma çerçevesinde yapılan analiz ile ulaşılan sonuç, kampanyanın maliyetlerini karşıladığını göstermektedir. Yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerde de teşebbüsün kampanyaları sonucu zarar edildiğine işaret eden herhangi bir bulgu bulunmamaktadır.
- (102) Davranışın fiyat sıkıştırması teşkil etmeyeceği yukarıdaki analizle ortaya konmuş olsa da "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası"nın şikâyetçi üzerindeki etkisi de incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda her iki kampanyanın en çok satılan paketi olan ve şikâyetin temel konusunu oluşturan paket ile aynı özelliklerdeki rakip üye abone sayıları ile 2016 ve 2017 yıllarındaki toplam bireysel abone sayısına yer verilmektedir.

Tablo 12: Şikâyetçinin 2016-2017 Yıllarında Aylar İtibarıyla Abone Sayısı

	2016/1	2016/2	2016/3	2016/4	2016/5	2016/6	2016/7	2016/8	2016/9
Netlimitsiz 50GB/8 Mbps Abone Sayısı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Bireysel Abone Sayısı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	2016/10	2016/11	2016/12	2017/1	2017/2	2017/3	2017/4	2017/5	2017/6
Netlimitsiz 50GB/8 Mbps Abone Sayısı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Bireysel Abone Sayısı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (103) Tablodan görüleceği üzere, Türk Telekom'un şikâyete konu "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanyası"nda yer alan tarifeler arasında en çok talep gören, 8 mbps'ye kadar Netlimitsiz 50 GB tarifesinin kota ve hız bakımından muadili bir tarife, şikâyetçi tarafından sunulmaktadır. Veriler incelendiğinde, söz konusu tarife bakımından 2016 yılının 6. ayında abone sayılarının düşme eğilime girdiği, ancak 7. ay itibarıyla abone sayılarının tekrar artmaya başladığı görülmektedir. Nitekim söz konusu artış 2017 yılında da devam etmiştir. Öte yandan, toplam abone sayılarının ise söz konusu tarifeden etkilenmediği ve artmaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu tarife ve toplam bireysel abone sayılarına bakıldığında, 2016 yılında şikâyetçinin toplam Netlimitsiz 50 GB/8 mbps abone sayısı (.....), toplam bireysel abone sayısı (.....)'dur. 2017 yılının ilk altı ayı itibarıyla ilgili tarife bazında abone sayısı (.....), toplam bireysel abone sayısı (.....) olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, 2016 yılı ve 2017 yılının ilk altı ayı karşılaştırıldığında, şikâyetçinin en çok talep gören bireysel tarifesi olan 8 Mbps'ye kadar hızda Netlimitsiz 50 GB tarifesinde abone sayısının, 2016 yıl sonuna kıyasla 2017 yılı ilk altı ayı itibarıyla yaklaşık iki katına çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla, tek başına bu veriden "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanya"sının şikâyetçi üzerinde negatif etkiler doğurduğu yönünde bir değerlendirmede de bulunulamamaktadır.
- (104) Sonuç olarak, TTNET'in "Karşılama Kampanyası" ve "Transfer Fırsatı Kampanya"sı kapsamında maliyet altında fiyatlandırma uygulayarak rakiplerin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiasına ilişkin olarak yürütülen önaraştırma çerçevesinde yapılan inceleme ve değerlendirmeler neticesinde, TTNET'in söz konusu kampanyalardan kar elde ettiği, dolayısıyla maliyet altı fiyatlandırma ve fiyat sıkıştırması yoluyla rakip İSS'lerin faaliyetlerinin zorlaştırıldığı iddialarının gerçeği yansıtmadığı, görüldüğünden, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca Türk Telekom ve TTNET hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

I.6.4. Geçici Tedbir Talebine İlişkin Değerlendirme

- (105) Şikâyetçi tarafından, Türk Telekom ve TTNET'in dosya kapsamında incelenen işlem ve eylemlerinin devam etmesi halinde ciddi zararların ortaya çıkacağı gerekçesiyle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca geçici tedbir kararı alınması talebinde bulunulmuştur.
- (106) Dosya kapsamında yürütülen incelemeler çerçevesinde, şikâyete konu kampanyalarda maliyet altı fiyatlandırmanın/fiyat sıkıştırmasının dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edildiğine dair herhangi bir bilgi ya da bulgunun söz konusu olmadığı anlaşıldığından, geçici tedbir kararı alınmasına yer olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

17-20/314-137

J. SONUÇ

- (107) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.